

ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERAM
ERASMUS SCHOOL OF ECONOMICS

CONSEQUENTIES WET EXESSIEF LENEN
BIJ DE EIGEN VENNOOTSCHAP
BACHELORSRIPTIE FISCALE ECONOMIE

NAAM STUDENT: PHILINE VAN DER AALST
STUDENTNUMMER: 410168

BEGELEIDER: PROF. DR. P. KAVELAARS
TWEEDE BEOORDELAAR:

DATUM DEFINIETIEVE VERSIE:

Het geschrevene in deze scriptie is de opvatting van de auteur en niet noodzakelijk die van Erasmus School of Economics of Erasmus Universiteit Rotterdam.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Hoofdstuk 1: Inleiding	4
Hoofdstuk 2: Werking & consequenties.....	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Huidige situatie.....	8
2.3 Doelstellingen maatregel	8
2.4 Hoofdlijn conceptwetsvoorstel	8
2.5 Uitzondering voor eigenwoningschulden.....	9
2.6 Partnerregeling maatregel	9
2.7 Verbonden personen aanmerkelijkbelanghouder	10
2.8 Dubbele belastingheffing	10
2.9 Moment van heffing.....	12
2.10 Heffingsgrondslag.....	12
2.11 Tussenconclusie werking en consequenties	12
Hoofdstuk 3: Kwaliteit	13
3.1 Beginvoorwaarden	13
3.1.1 Kwalitatieve vragen	13
3.1.2 Basisbeginselen	13
3.2 Positieve aspecten.....	14
3.2.1 Begrip voor beoogde doelstellingen	14
3.2.2 Draagkrachtbeginsel.....	15
3.2.3 Krachtige uitwerking.....	15
3.3 Vervulling hoofddoelstelling	15
3.3.1 Excessiviteit	15
3.3.2 Aanmerkelijkbelanghouder als belastingssubject	15
3.3.3 Maximumbedrag	16
3.3.4 Situaties van afstel en uitstel.....	17
3.4 Inpasbaarheid in box 2	17
3.4.1 Aankondiging vereenvoudiging.....	17
3.4.2 Object van heffing	17
3.4.3 Afwijken stelsel.....	17
3.4.4 Uitstel en afstel in het huidige stelsel	18
3.4.5 Toename aantal ficties	19

3.4.6 Vormen aanmerkelijk belang	19
3.4.7 Verkrijgingsprijs	20
3.5 Rechtvaardigheid tegenover belastingplichtigen	20
3.5.1 Materieel terugwerkende kracht	20
3.5.2 Keuzevrijheid in het ondernemen	21
3.5.3 Financiering van onroerende zaken	22
3.5.4 Afstel in faillissementssituaties	22
3.5.5 Bestraffend karakter	23
3.6 Uitvoeringslasten Belastingdienst	23
3.6.1 Belang uitvoerbaarheid	23
3.6.2 Beperkte verlichting	23
3.6.3 Groep boven maximumbedrag	24
3.6.4 Categorisatie schulden	24
3.6.5 Lastenverzwaring door nieuwe begrippen	25
3.6.6 Efficiëntie verlichting uitvoeringslasten	25
3.6.7 Verhoging lasten bij faillissement	25
3.6.8 Verstreken navorderingstermijn	25
3.7 Definiëring schulden	26
3.8 Uitzondering eigenwoningschuld	26
3.8.1 Eigenwoningschuld als uitzondering	26
3.8.2 Te beperkte uitzondering	27
3.8.3 Zekerheid door recht van hypotheek	27
3.8.4 Doorwerking naar andere boxen	28
3.9 Partners	28
3.10 Verbonden persoon	28
3.10.1 Effect verbonden persoon-regeling	28
3.10.2 Dubbele heffing door dubbele bewoording	29
3.10.3 Gelijke verdeling	29
3.10.4 Verstoring bedrijfsoverdracht	30
3.10.5 Gedrag verbonden persoon	30
3.10.6 Afwijking TBS-regeling	30
3.11 Waardepeildatum	31
3.12 Dubbele belastingheffing	31
3.12.1 Draagkracht	31
3.12.2 Voorkoming dubbele heffing	31
3.13 Tussenconclusie kwaliteit	32

Hoofdstuk 4: Aanpassingen & alternatieven.....	35
4.1 Inleiding	35
4.2 Aanpassingen.....	35
4.2.1 Tegenbewijsmogelijkheid	35
4.2.2 Verkrijgingsprijs	35
4.2.3 Nieuwe leningen.....	36
4.2.4 Consumptieve leningen	37
4.2.5 Maximumbedrag afhankelijk van omvang vermogen	37
4.3 Alternatieven	38
4.3.1 Strikte voorwaarden	38
4.3.2 Forfaitaire heffing.....	39
4.3.3 Progressief AB-tarief.....	40
4.3.4 Loan-to-value-maatregel	41
4.4 Tussenconclusie alternatieven	42
Hoofdstuk 5: Conclusie.....	43
5.1 Inleiding	43
5.2 Herhaling probleemstelling	43
5.3 Samenvatting maatregel	43
5.4 Efficiëntie & Effectiviteit.....	43
5.5 Beantwoording probleemstelling.....	44
5.6 Aanbevelingen.....	44
6. Literatuurlijst	46
7. Bijlage	49
7.1 Bijlage 1	49

Hoofdstuk 1: Inleiding

Er bestaan verschillende manieren voor een directeur-groootaandeelhouder (DGA) om winsten uit zijn vennootschap naar zijn privébezit over te hevelen. Een eerste methode is het uitkeren van loon aan de DGA. Over dit uitgekeerde bedrag is loon- en inkomstenbelasting verschuldigd. De wetgever heeft een gebruikelijk loonregeling opgenomen, gecodificeerd in artikel 12a Wet LB 1964. Dit wetsartikel bepaalt het minimumbedrag dat aan de DGA in de vorm van loon uit dienstbetrekking moet worden uitgekeerd. Voordat dit artikel werd ingevoerd, was de DGA vrij in het vaststellen van zijn salaris. De reden voor deze regeling was allereerst het tegengaan van uitstel van heffing van inkomstenbelasting. Daarnaast speelt ook de kwalificatie voor andere factoren een rol, aangezien de DGA, door zich een lager loon toe te keren, aanspraak kon maken op bepaalde faciliteiten, lagere inkomensafhankelijke heffingen en volledig aanspraak kon maken op uitkeringen en verstrekkingen inzake de volksverzekeringen zonder daar adequaat aan bij te dragen.¹

Een andere mogelijkheid voor de DGA om vermogen uit de vennootschap naar zijn privévermogen over te hevelen is het uitkeren van dividend. In deze situatie krijgt de DGA te maken met een box 2 heffing van inkomsten- en dividendbelasting over het uitgekeerde dividend. De box 2-heffing in combinatie met de vennootschapsbelasting is in hoogte min of meer afgestemd op de box 1-heffing die de IB-ondernemer over zijn winst uit onderneming afdraagt. Kleine verschillen kunnen bestaan, afhankelijk van de hoogte van de winst. Door een dergelijk evenwicht in het belastingstelsel aan te brengen, beoogt de wetgever te voorkomen dat belastingplichtigen om fiscale redenen hun onderneming drijven in een IB- of een VPB-onderneming.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de vennootschap een lening aan de DGA verstrekt. Het verstrekken van een lening heeft geen fiscale consequenties; wel moet er rente worden betaald. De rentekosten zijn bij de DGA in bepaalde situaties aftrekbaar, de rentebaten bij de vennootschap worden belast. Wegens de verschillen in fiscale behandeling van de methoden voor de DGA om winsten van zijn vennootschap over te brengen naar zijn privévermogen, kan worden gesproken van een onevenwichtigheid in het fiscale systeem. De Belastingdienst heeft het gebruik van deze fiscaal voordelige route al enigszins weten te beperken door bepaalde voorwaarden aan de lening te stellen.² Indien aan de voorwaarden, betreffende de zakelijkheid van de lening, niet is voldaan, wordt geoordeeld dat de verstrekking van de lening in feite een dividenduitkering is. De bewijslast voor onzakelijkheid ligt bij de inspecteur. Het blijkt vaak lastig om de onzakelijkheid ten overstaan van de rechter aannemelijk te maken. Hierdoor blijft de eerder besproken onevenwichtigheid in de heffing

¹ Pahladsingh, *WFR* 2014/191, p. 1-2.

² Albert, *ATFO* 2014/134.1, p. 6.

gedeeltelijk in stand. Voor het kabinet vormt dit een van de motieven voor het voorstellen van een nieuwe maatregel.

In de Miljoenennota³ van 18 september 2018 kondigde het kabinet aan bovenmatige schuldverhoudingen van de DGA's aan hun vennootschappen te willen belasten in box 2 van de inkomstenbelasting. Op 4 maart 2019 is de internetconsulatie van het conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap online geplaatst. Aan de hand van dit voorstel is duidelijker geworden welke maatregel het kabinet voor ogen heeft.

³ *Kamerstukken II 2018/19, 35000, 1, p. 35.*

In dit onderzoek wordt ingegaan op de inhoud en de mogelijke consequenties van de voorgestelde wetswijziging. Ook wordt beoordeeld of het geschetste voorstel doelmatig van aard is, of dat er andere regelingen kunnen worden ontworpen die het doel van de formele wetgever in hogere mate dienstbaar zijn. De volgende stelling staat centraal in het onderzoek:

“Het conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap betreft een effectieve en efficiënte maatregel om het lenen bij de eigen vennootschap te beperken.”

De onderzoekstelling wordt beoordeeld aan de hand van een aantal deelvragen. Deze vragen worden in de verschillende hoofdstukken van het onderzoek beantwoord.

- Hoofdstuk 1: Inleiding.
- Hoofdstuk 2: Wat is de werking van de maatregel en welke consequenties heeft deze voor de belastingplichtige?
- Hoofdstuk 3: Wat is de kwaliteit van de aangekondigde maatregel?
- Hoofdstuk 4: Wat zijn de mogelijke aanpassingen en alternatieven?
- Hoofdstuk 5: Conclusie.

In het tweede hoofdstuk wordt bondig besproken hoe de wetgever het wetsvoorstel voor ogen heeft. De bespreking van de werking wordt gedaan aan de hand van de voorgestelde wetsartikelen en de bijgevoegde Memorie van Toelichting (MvT) die zijn gepubliceerd bij de internetconsultatie. Hierbij worden ook de gevolgen van de maatregel voor de belastingplichtige besproken. Het aantal belastingplichtigen dat door de maatregel wordt getroffen is hierbij van belang. In dit hoofdstuk wordt geschetst wat de consequenties zijn voor de DGA, mocht hij de excessieve schulden niet kunnen omvormen.

Het derde hoofdstuk vormt de kern van het onderzoek. Bij de beoordeling van de kwaliteit van de maatregel wordt gebruik gemaakt van een aantal toetsingscriteria. Hierbij wordt ten eerste gelet op de doeltreffendheid van de maatregel (effectiviteitstoets). Is het waarschijnlijk dat een dergelijke regeling de eerder genoemde doelen van de wetgever zal verwezenlijken? Ook wordt de uitvoerbaarheid van de maatregel onder de loep genomen. Om de beoogde maatregel goed in het belastingsysteem te kunnen laten functioneren, is het van belang dat de Belastingdienst voldoende handvaten worden aangereikt om tot belastingheffing over te kunnen gaan. Hierbij is ook van belang of voor de DGA mogelijkheden bestaan om aan de heffing te ontkomen. Mochten deze mogelijkheden gemakkelijk te exerceren zijn, zal waarschijnlijk erosie van de belastinggrondslag plaatsvinden. De verhouding tussen de benodigde middelen van de overheid en het resultaat dat met de maatregel zal worden bereikt, wordt gedefinieerd als de doelmatigheid van de maatregel (efficiëntietoets).

In het vierde hoofdstuk wordt een aantal aanpassingen van en alternatieven voor het wetsvoorstel besproken. Deze ideeën vloeien deels voort uit de gebreken die zijn geconstateerd in hoofdstuk 3. Hierbij worden de in dit hoofdstuk voorgestelde opties vergeleken met het huidige conceptwetsvoorstel.

In het vijfde hoofdstuk van het onderzoek is de beoordeling van de stelling opgenomen. Aan de hand van de bevindingen in de verschillende hoofdstukken wordt aangegeven of het conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap als een effectieve en efficiënte maatregel kan worden beschouwd.

Hoofdstuk 2: Werking & consequenties

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreek ik de opzet en de werking van de voorgestelde maatregel. Allereerst wordt de huidige situatie van het lenen bij de eigen vennootschap geschetst. Tevens worden de redenen besproken voor het invoeren van de maatregel. Daarna volgt de bespreking van de verschillende aspecten van het conceptwetsvoorstel. Bij dit onderzoek is uitgegaan van het conceptwetsvoorstel dat op 4 maart jl. ter internetconsultatie is gepubliceerd.⁴ Ten slotte worden de consequenties van de verschillende onderdelen van het wetsvoorstel besproken.

2.2 Huidige situatie

In de huidige wetssystematiek wordt een lening van de eigen vennootschap in principe niet anders behandeld dan een lening tussen onafhankelijke derden. Hierbij is wel van belang dat dit onder zakelijke voorwaarden geschiedt. Er is voornamelijk sprake van een onzakelijke lening indien een onafhankelijke derde niet met de leningsvoorwaarden akkoord zou gaan.⁵ In dat geval wordt ervan uitgegaan dat de lening is verstrekt ten gunste van de aandeelhouder en dat rendementsopbrengsten niet het motief voor de lening vormen. Een onzakelijke lening vindt plaats tussen gelieerde partijen. De bewijslast van de onzakelijkheid van de lening ligt bij de inspecteur. De rechter beschikt, bij de afweging of de onzakelijkheid van de lening door de inspecteur voldoende aannemelijk is gemaakt, over beoordelingsvrijheid. Indicaties die kunnen leiden tot onzakelijkheid zijn o.a. het niet op schrift stellen van de leningsovereenkomst, waaronder het aflossingschema, de waarde van de eventuele zekerheden die door de aandeelhouder worden verstrekt en ten behoeve waarvan de lening door de aandeelhouder wordt aangewend.⁶

2.3 Doelstellingen maatregel

In de MvT worden de doelstellingen van het opnemen van de voorgestelde maatregel uiteengezet. De hoofdreden is het bestrijden van belastinguitstel en -afstel. Dit moet gebeuren door het 'excessief' lenen bij de eigen vennootschap te ontmoedigen.⁷ Daarnaast vergt de huidige regelgeving en jurisprudentie omtrent de zakelijkheid van leningen veel middelen van de Belastingdienst. De maatregel moet deze hoeveelheid verminderen.

2.4 Hoofdlijn conceptwetsvoorstel

Aan het eerste lid van het huidige artikel 4.13 Wet IB 2001 wordt een regulier voordeel toegevoegd, te weten: "het bovenmatige deel van schulden die de belastingplichtige, zijn partner of de

⁴ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, www.internetconsultatie.nl

⁵ HR 14 juli 2010, ECLI:NL:HR:2011:BN3442, r.o. 3.3.3, BNB 2012/37, m.nt. P.G.H. Albert.

⁶ Albert, *TFO* 2014/134.1, p. 6-10.

⁷ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 7 (MvT).

belastingplichtige tezamen met zijn partner, rechtens dan wel in feite direct of indirect heeft bij een of meer vennootschappen waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft.” Deze vorm van regulier voordeel wordt ook het fictief reguliere voordeel genoemd. In de artikelen 4.14a tot en met 4.14c wordt de reikwijdte en de werking van de bepaling verder uitgewerkt.

Als ‘bovenmatig deel’ wordt gezien: alle schulden van de aanmerkelijkbelanghouder aan zijn vennootschap, die het bedrag van €500 000 overschrijden. Of de hoogte van de schulden het maximumbedrag overtreft, wordt beoordeeld per belastingplichtige. Indien een persoon van meerdere vennootschappen waarin hij een aanmerkelijkbelang houdt leningen heeft verkregen, worden deze leningen opgeteld.⁸ Uit de MvT blijkt dat alle typen leningen onder de noemer ‘schulden’ vallen.⁹ Het onderscheid tussen leningen wordt bij de maatregel niet van belang geacht. Aangezien de bevordering van de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst een van de redenen is voor de nieuwe maatregel, wordt geen mogelijkheid tot tegenbewijs aan de belastingplichtige geboden ten aanzien van de excessiviteit van de schulden.¹⁰ Tevens wordt niet relevant geacht of en in welke mate de aanmerkelijkbelanghouder over vorderingen jegens zijn vennootschap beschikt. Dit is de reden dat vorderingen niet worden gesaldeerd met de schulden van de aanmerkelijkbelanghouder.

2.5 Uitzondering voor eigenwoningschulden

De enige schulden waarop de maatregel geen toepassing vindt, zijn de eigenwoningschulden in de zin van artikel 3.119a Wet IB 2001. Aan een dergelijke eigenwoningschuld wordt wel als voorwaarde gesteld dat een recht van hypotheek tot zekerheid aan de vennootschap wordt verstrekt. Er is een overgangsmaatregel getroffen voor de eigenwoningschulden die reeds zijn afgesloten.¹¹ Deze overgangsmaatregel wordt opgenomen in artikel 10a.21 IB 2001, inhoudende dat de bij inwerkingtreding van de maatregel reeds verstrekte eigenwoningschulden niet een hypotheekrecht hoeven te bevatten.

2.6 Partnerregeling maatregel

In de voorgestelde maatregel zullen de aanmerkelijkbelanghouder en zijn/haar partner tezamen in de belastingheffing worden betrokken. Zij beschikken niet over een individueel drempelbedrag, maar hebben tezamen recht op het drempelbedrag van €500 000. Bij de werking van deze bepaling is niet van belang door wie de schulden zijn aangegaan en of de partner ook een aanmerkelijk belang heeft. De reden dat deze toerekening tussen partners is gekozen, is het willen verhinderen dat een

⁸ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 10 (MvT).

⁹ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 9 (MvT).

¹⁰ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 9 (MvT).

¹¹ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 3 (MvT).

aanmerkelijk belanghouder effectief over een hoger maximumbedrag dan €500 000 beschikt. Deze bepaling moet voorkomen dat de maatregel haar effect verliest ingeval de lening aan de partner wordt verstrekt in plaats van aan de aanmerkelijkbelanghouder zelf.¹² Een consequentie is dat, wanneer een fiscaal partnerschap wordt aangegaan of verbroken, gevolgen kunnen ontstaan voor de belastingheffing. Door het wisselen naar een gezamenlijk dan wel een individueel maximumbedrag, kunnen schulden plotseling excessief worden bevonden, dan wel dat excessieve schulden niet langer als zodanig worden bestempeld.

2.7 Verbonden personen aanmerkelijkbelanghouder

De maatregel beperkt zich niet tot de aanmerkelijkbelanghouder en zijn/haar partner. Indien de vennootschap een lening verstrekt aan een verbonden persoon van de aanmerkelijkbelanghouder, kan dit gevolgen hebben voor het fictief regulier voordeel dat bij de aanmerkelijkbelanghouder in aanmerking wordt genomen. Onder een verbonden persoon wordt volgens het voorgestelde artikel 4.14b, lid 2, Wet IB 2001 het volgende verstaan: “een bloed- of aanverwant in de rechte lijn van de belastingplichtige of van zijn partner”. Door deze bepaling worden de (groot)ouders en de (klein)kinderen van de aanmerkelijkbelanghouder en zijn partner bij de maatregel betrokken. De regeling treedt slechts in werking indien de verbonden persoon aan wie de lening is verstrekt zelf geen aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap. Als dit wel het geval is, wordt de schuld in aanmerking genomen bij de verbonden persoon zelf.¹³

2.8 Dubbele belastingheffing

Om te voorkomen dat meermaals over hetzelfde inkomen wordt geheven, is van belang dat de wetgever wetsbepalingen met deze gedachte opstelt. Indien dit niet wordt gedaan kan de bepaling een verstoring effect teweegbrengen, welke een aanleiding kan vormen voor het opzetten van kunstmatige constructies door belastingplichtigen.

In het conceptwetsvoorstel zijn twee systemen opgenomen die beogen dubbele belastingheffing tegen te gaan, te weten het verhogen van het maximumbedrag en de vervreemdingskorting. Wanneer door de aanmerkelijkbelanghouder in een vorig jaar over het bovenmatige deel van zijn schulden is afgerekend, wordt het maximumbedrag verhoogd met dat bovenmatige deel. Dit is opgenomen in art. 4.14b, eerste lid Wet IB 2001 van het conceptwetsvoorstel. Op deze manier wordt voorkomen dat tweemaal over hetzelfde deel van de schulden fictief regulier voordeel wordt geheven.

¹² Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 8 (MvT).

¹³ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 9 (MvT).

Voorbeeld:

De belastingplichtige start met een toegelaten maximumbedrag van €500 000. In 2022 bedraagt de optelling van de schulden van de belastingplichtige echter €750 000. Over het bovenmatige gedeelte van €250 000 zal worden afgerekend in box 2. Het maximumbedrag van de belastingplichtige bedraagt vanaf 2023 €750 000. Indien zijn schulden verminderen of gelijk blijven zal hij niet hoeven af te rekenen over een fictief regulier voordeel.

Wanneer in een later jaar dan is geheven over het fictief regulier voordeel, een dividenduitkering wordt verstrekt (ter aflossing van de schuld), wordt ook dit bedrag belast in box 2. Ditzelfde geldt wanneer fictief regulier voordeel is geheven bij de aanmerkelijkbelanghouder betreffende een lening, verstrekt aan een met hem verbonden persoon.¹⁴

Daarnaast is de vervreemdingskorting opgenomen. Wanneer de belastingplichtige niet langer kwalificeert als aanmerkelijkbelanghouder doordat hij de aandelen in zijn vennootschap heeft vervreemd, wordt het bedrag dat in 2022 aan belasting is betaald ingevolge het fictief reguliere voordeel als korting beschouwd. Deze overgangsregeling is bedoeld te worden opgenomen als art. 10a.22 Wet IB 2001. De voorkoming van dubbele belastingheffing door de vervreemdingskorting is beperkt, aangezien de regeling slechts toepassing vindt ingeval het fictief reguliere voordeel in 2022 is genoten en de belastingplichtige na vervreemding geen aanmerkelijk belang meer houdt.¹⁵ De vervreemdingskorting kan niet meer bedragen dan het vervreemdingsvoordeel.

Voorbeeld:

Een belastingplichtige heeft jaren geleden een aanmerkelijk belang in een BV gekocht, met een verkrijgingsprijs van €300 000. Deze BV heeft hem leningen verstrekt met een (huidige) nominale hoogte van €750 000. In 2022 moet de belastingplichtige over het bovenmatige deel van €250 000 afrekenen. In 2023 vervreemdt de belastingplichtige al zijn aandelen. De overdrachtprijs bedraagt €900 000. Het vervreemdingsvoordeel na toepassing van de vervreemdingskorting bedraagt €350 000 (= €900 000 - €300 000 - €250 000).

Stel dat de aandelen voor slechts €500 000 werden vervreemd, bedraagt het vervreemdingsvoordeel na toepassing van de korting €0 (= €500 000 - €300 000 - €250 000 = - €50 000 < €0).

Overige vervreemdingsvoordelen, zowel werkelijk als fictief, en reguliere voordelen die volgen in een later jaar dan de heffing over het fictief reguliere voordeel worden wel dubbel belast.¹⁶

¹⁴ Boer, *WFR* 2019/70, p. 1.

¹⁵ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 22 (MvT).

¹⁶ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

2.9 Moment van heffing

De Staatssecretaris van Financiën beoogt de maatregel van kracht te laten gaan op 1 januari 2022. Ingevolge artikel 4.43 dat aan de Wet IB 2001 zal worden toegevoegd, worden de fictieve reguliere voordelen geacht te zijn genoten bij het einde van het kalenderjaar. Aan aanmerkelijkbelanghouders is dus tot 31 december 2022 de tijd gegeven om de schulden aan de vennootschap terug te dringen naar een niveau lager dan €500 000, om te voorkomen dat ze door de maatregel worden getroffen.¹⁷

2.10 Heffingsgrondslag

Met betrekking tot de gestelde doelen is het van belang te analyseren hoeveel aanmerkelijkbelanghouders daadwerkelijk door heffing van de voorgestelde maatregel worden getroffen. In de MvT wordt de situatie van de aandeelhouders geschetst. Hierbij is gebruik gemaakt van de aangiftes die zijn gedaan voor de vennootschapsbelasting in 2016. Destijds waren er 355 000 aanmerkelijkbelanghuishouders. Een aanmerkelijkbelanghuishouden wordt gedefinieerd als een huishouden waarbij ten minste één persoon een aanmerkelijk belang bezit. Bij 61% van die huishoudens had de vennootschap aan de aanmerkelijkbelanghouder een lening verstrekt. De hoogte van het geleende bedrag is niet evenredig verdeeld onder de huishoudens. Zo leende de 10% aanmerkelijkbelanghuishoudens met de hoogste leningen ongeveer 60% van het totaal geleende bedrag. In deze berekeningen zijn echter de eigenwoningsschulden niet uitgesloten. Wanneer deze schulden wel worden uitgesloten zal naar verwachting slechts 3% van de aanmerkelijkbelanghuishoudens worden getroffen door de voorgestelde maatregel.¹⁸ Ter verschaffing van een duidelijker beeld van de schulden van aanmerkelijkbelanghuishoudens is een tabel opgenomen in Bijlage 1 van dit onderzoek.

2.11 Tussenconclusie werking en consequenties

Indien de schulden van een aanmerkelijkbelanghouder aan zijn vennootschap het maximumbedrag van €500 000 overschrijden, wordt over dit zogenoemde bovenmatige gedeelte geheven onder de noemer van fictief regulier voordeel voor de toepassing van de aanmerkelijkbelangregeling. Eigenwoningsschulden worden buiten toepassing van de maatregel gelaten. Aparte regelingen zijn opgenomen indien de belastingplichtige een partner heeft en wanneer de lening aan een verbonden persoon wordt verstrekt. Het verhogen van het maximumbedrag en het opnemen van een vervreemdingskorting bieden voor enkele situaties waarin dubbele belastingheffing dreigt een oplossing, maar in veel situaties zal dubbele belastingheffing niet worden bestreden.

¹⁷ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p.11 (MvT).

¹⁸ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 4 (MvT).

Hoofdstuk 3: Kwaliteit

In dit hoofdstuk wordt de kwaliteit van de voorgestelde maatregel beoordeeld. In het eerste gedeelte worden de algemene opzet en de te behalen doelen van de maatregel besproken. Hierbij wordt het kader geschetst waaraan de kwaliteit van de maatregel in ieder geval dient te worden getoetst. Vervolgens worden de positieve aspecten van de maatregel besproken. Daarna vindt een beoordeling plaats of het hoofddoel van de maatregel, namelijk het tegengaan van belastinguitstel en -afstel, kan worden gerealiseerd. De opvolgende paragrafen beoordelen of hierbij rekening wordt gehouden met het bestaande belastingstelsel en de huidige situatie van de belastingplichtige. Ook wordt beoordeeld of de nevensdoelstelling van de maatregel, het verlichten van de lasten bij de Belastingdienst, door de maatregel wordt verwezenlijkt.

Vervolgens wordt in het tweede gedeelte ingegaan op enkele kernaspecten van de voorgestelde maatregel. Hierbij wordt voornamelijk aandacht besteed aan de kwaliteit en de uitwerking van deze aspecten. Deze aspecten zijn de definiëring van de schulden, waaronder de uitzondering voor de eigenwoningsschuld, de regeling omtrent de partner en de verbonden persoon en de gekozen waardepeildatum. Daarnaast wordt de dubbele belastingheffing en de voorkoming daarvan besproken.

DEEL I: Algemene beoordeling

3.1 Beginvoorwaarden

3.1.1 Kwalitatieve vragen

Het kwalitatief beoordelen van een maatregel kan geschieden aan de hand van twee vragen. Ten eerste wordt afgevraagd of een maatregel nodig is. De voorgestelde maatregel is slechts noodzakelijk indien de huidige wetssystematiek daadwerkelijk belastingafstel en -uitstel teweegbrengt. Wanneer deze mogelijkheid tot uitstel of afstel voor andere (vergelijkbare) belastingplichtigen niet bestaat, kan onrechtvaardige verdeling van belastingdruk optreden.¹⁹

Indien een maatregel noodzakelijk is, wordt afgevraagd of de voorgestelde regeling de juiste is om de doelstellingen te vervullen. In dit onderzoek worden de effectiviteit en de efficiëntie van de maatregel beoordeeld.

3.1.2 Basisbeginselen

Een fundamentele bouwsteen van de inkomstenbelasting is het draagkrachtbeginsel. Ter bevordering van een goede inpasbaarheid in de wetssystematiek is van belang dat de maatregel in overeenstemming is met dit beginsel. Hierbij merk ik op dat door het aangaan van een lening een

¹⁹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 1.

belastingplichtige niet wordt geacht over meer draagkracht te beschikken. Het uitgangspunt is namelijk dat een lening in beginsel wordt terugbetaald en dat de zakelijke rente die over de verstrekte lening is overeengekomen wordt betaald.²⁰

Om Nederlandse ondernemers zo min mogelijk te belemmeren in hun bedrijfsvoering, behoort de winst slechts voor dividenduitkering in aanmerking te komen indien men niet de intentie heeft deze winst ter financiering in de onderneming aan te wenden. De zakelijkheid van de handelingen van de ondernemer kunnen steeds worden getoetst aan het 'at arms length'-beginsel. Daarnaast dient de voorgestelde regeling uitvoerbaar te zijn voor zowel de Belastingdienst als de belastingplichtige. Alleen dan kunnen op efficiënte en effectieve wijze de gestelde doelen worden vervuld.²¹

3.2 Positieve aspecten

3.2.1 Begrip voor beoogde doelstellingen

Er bestaat veel begrip voor het willen bestrijden van langdurig uitstel, en in sommige situaties afstel van de box 2-heffing dat de huidige wetssystematiek mogelijk maakt. Over het langdurig onttrekken van middelen uit de vennootschap moet namelijk in principe belastingheffing worden betaald.²²

Wanneer al bij moment van verstrekking van de lening kan worden getwijfeld aan de terugbetalingscapaciteit van de aanmerkelijkbelanghouder, wordt waarschijnlijk niet op zakelijke gronden geleend.²³ Zo zijn in het verleden leningen verstrekt ten behoeve van consumptiedoelenden, waarbij aflossing enkel kon plaatsvinden door verrekening met uit te keren dividenden.²⁴

Ook zou de maatregel meer evenwicht scheppen tussen de behandeling van IB- en VPB-ondernemers. De VPB-ondernemers vormen de belastingplichtigen van de voorgestelde maatregel aangezien zij via aandeelhouderschap in een rechtspersoon een onderneming drijven. De toename in evenwicht tussen de behandeling van de twee soorten ondernemers komt de rechtsvormneutraliteit ten goede.²⁵ Het weghalen van obstakels die aan de Belastingdienst in de weg staan om op doeltreffende wijze het bestaande recht toe te passen kan worden toegejuicht.²⁶

²⁰ Netwerk Notarissen 2019.

²¹ Stevens, *WFR* 2019/71, p.2.

²² Hofman & de Vries 2019.

²³ Van Kempen 2019/0.0.6.

²⁴ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

²⁵ Van Kempen 2019/0.0.6.

²⁶ Hofman & de Vries 2019.

3.2.2 Draagkrachtbeginsel

Van Kempen oordeelt dat de maatregel in overeenstemming is met het draagkrachtbeginsel.²⁷ Deze bevinding vloeit voort uit de gedachte dat een DGA die ervoor kiest zich vanuit zijn vennootschap een lening te verstrekken in plaats van dividend uit te keren, om vervolgens te beleggen in box 3, over voldoende draagkracht beschikt om de belastingheffing van box 2 te voldoen.

3.2.3 Krachtige uitwerking

Door de robuuste vormgeving van de maatregel is het waarschijnlijk dat het terugdringen van de schulden aan de eigen vennootschap zal plaatsvinden. Een oorzaak van de effectiviteit van de maatregel is de afschrikkende werking van de dubbele belastingheffing die kan optreden indien de schulden meer bedragen dan het maximumbedrag.²⁸ Met het oog op deze situaties kan de maatregel ook worden opgevat als een bestraffende regeling. De punitieve werking neemt de vorm aan van een aanvullende heffing van de gehele box 2-heffing.²⁹

3.3 Vervulling hoofddoelstelling

3.3.1 Excessiviteit

De keuze voor de aanmerkelijkbelanghouder als belastingplichtige maakt de normstelling of excessief is geleend afhankelijk van de verstrekker en ontvanger van de lening en het totale bedrag aan schulden van die ontvanger aan die verstrekker, en niet zozeer van de voorwaarden waaronder deze individuele leningen zijn aangegaan.³⁰ Hetgeen het huidige voorstel in zijn werk stelt is dat aanmerkelijkbelanghouders hun schulden aan de vennootschap terugdringen tot een nominale waarde van minder dan €500 000. Dit zegt mijn inziens niets over de excessiviteit van de schulden. De maatregel maakt het mogelijk dat consumptieve leningen bij bepaalde aanmerkelijkbelanghouders niet worden belast en leningen die onder zakelijke voorwaarden door andere aandeelhouders zijn aangegaan wel worden belast.

3.3.2 Aanmerkelijkbelanghouder als belastingsubject

Het is mij onduidelijk waarom de aanmerkelijkbelanghouder als belastingplichtige is aangemerkt. Gezien het feit dat de staatssecretaris doelt op het lenen bij de 'eigen' vennootschap, zou het belasten van enkel die aandeelhouders die het voor het zeggen hebben in de vennootschap meer voor de hand liggen. Ingevolge artikel 4.6 Wet IB 2001 spreekt men al van een aanmerkelijkbelanghouder indien een persoon een belang van ten minste 5% in een vennootschap houdt. De groep aandeelhouders met een relatief laag belang in een vennootschap zal minder vlot

²⁷ Van Kempen 2019/0.0.6.

²⁸ Hofman & de Vries, *WFR* 2019/107, p. 2.

²⁹ Hofman & de Vries, *WFR* 2019/107, p. 2.

³⁰ Lammers 2019.

een lening uit de vennootschap aan zichzelf kunnen verstrekken. Zij kunnen vaak slechts een lening bij de vennootschap opnemen indien de andere aandeelhouders overtuigd zijn dat de lening zal worden terugbetaald. Van Brummen en Tydeman-Yousef stellen dat het bestaan van meer dan één aandeelhouder in een vennootschap over het algemeen een negatief effect heeft op het uitkeren van een lening.³¹ De maatregel is naar mijn mening dan ook niet zeer doelgericht geformuleerd. Aan de hand van de motivering die de staatssecretaris bij dit conceptwetsvoorstel heeft gevoegd³², zou slechts het aanwijzen van meerderheidsaandeelhouders als belastingplichtigen van de maatregel wenselijk zijn. Bij een afwijking van het aanmerkelijkbelangschap dient wel rekening te worden gehouden met het mogelijke bestaan van een gezamenlijk belang van familieleden.

3.3.3 Maximumbedrag

Aan de hand van een one-size-fits-all maatregel tracht de overheid de gestelde doelen te realiseren, ten koste van het beginsel van proportionaliteit. Zo heeft de staatssecretaris, naar mijn mening ten onrechte, geen rekening gehouden met de verhouding van zakelijke leningen ten opzichte van consumptieve leningen, alsook de grootte van het vermogen van de ondernemer. Het ontbreken van een tegenbewijsmogelijkheid komt de proportionaliteit van de regeling evenmin ten goede. In de contourenschets van het kabinet werd juist aangegeven dat bij het opstellen van de maatregel met name op dit beginsel zou worden gelet.³³ Hoe het maximumbedrag van €500 000 zich verhoudt tot de waarschijnlijkheid dat sprake is van afstel dan wel uitstel van belastingheffing wordt uit de MvT niet duidelijk. Een dergelijke onderbouwing is mijn inziens noodzakelijk om de rechtvaardigheid van de maatregel jegens belastingplichtigen te beargumenteren.

Een betere doelstelling bij de maatregel zou het nivelleren van de DGA's zijn.³⁴ Door aan elke aanmerkelijkbelanghouder dezelfde eisen te stellen omtrent de hoogte van zijn schulden aan zijn vennootschap worden belastingplichtigen geprikkeld tot het beschikken over dezelfde hoogte aan geleende bedragen. Dit is een gevolg van een maatregel die bij DGA's met lage schulden, ongeacht de aard en voorwaarden van hun leningen geen toepassing vindt, terwijl DGA's met hoge schulden, die mogelijk over voldoende onderpand beschikken, door de regeling zwaar worden getroffen. Waarom in de maatregel is gekozen voor een absoluut maximum en niet voor een percentage dat afhankelijk is van het eigen vermogen van de vennootschap is niet gemotiveerd.³⁵

³¹ Van Brummen & Tydeman-Yousef, *WFR* 2019/59, p. 4.

³² De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

³³ *Kamerstukken II 2018/19, 3500, 72, p. 35.*

³⁴ Veldhuijzen 2019.

³⁵ Hofman & de Vries 2019.

3.3.4 Situaties van afstel en uitstel

In veel gevallen van belastingafstel, zal het maximumbedrag van €500 000 te hoog liggen. Hoewel de staatssecretaris met de voorgestelde maatregel niet de intentie heeft een 'safe haven' te creëren voor wat betreft het verstrekken van consumptieve leningen onder het maximumbedrag, zou de opzet van de regeling in combinatie met het meermaals aanhalen van de beperkte capaciteiten bij de Belastingdienst naar mijn mening wel dit gevolg kunnen hebben. Daarnaast is mij onduidelijk hoe de huidige opzet van de maatregel op doeltreffende wijze situaties van uitstel moet voorkomen aangezien uitstel kan plaatsvinden ongeacht de hoogte van de lening.³⁶

3.4 Inpasbaarheid in box 2

3.4.1 Aankondiging vereenvoudiging

Allereerst is op te merken dat de Staatssecretaris van Financiën heeft aangekondigd dat in 2019 stappen zouden worden gezet naar een vereenvoudiging van het belastingstelsel.³⁷ De toevoeging van een fictiebepaling zal waarschijnlijk niet bijdragen aan die aangekondigde doelstelling.

3.4.2 Object van heffing

De maatregel is mijn inziens niet in overeenstemming met de huidige wetsbepalingen van de box 2-heffing. Een schuld aan de vennootschap waarin een aanmerkelijk belang wordt gehouden, staat in principe los van de eventuele meerwaarde die in de toekomst over de aandelen wordt belast.³⁸ De maatregel houdt geen rekening met de mogelijkheid dat in bepaalde situaties in feite geen claim uit aanmerkelijk belang bestaat door de hoogte van de verkrijgingsprijs van de aandelen. Een voorbeeld hiervan is dat de vennootschap een lening is aangegaan om op haar beurt een lening aan haar aanmerkelijkbelanghouder te kunnen verstrekken. Andere voorbeelden zijn het overlijden van de aanmerkelijk belanghouder en het teruglenen van een eerdere storting in de vennootschap.³⁹ Heffing bij dergelijke situaties zijn naar mijn mening niet in overeenstemming met het draagkrachtbeginsel, en ondersteunen tevens niet het doel van de maatregel, aangezien in deze situaties geen sprake is van (langdurig) uitstel, dan wel afstel. Het zou daarom redelijk zijn om de hoogte van het fictief reguliere voordeel te begrenzen tot het verschil van de waarde van de aandelen en de verkrijgingsprijs.⁴⁰

3.4.3 Afwijken stelsel

Slechts op basis van een sterke motivering is een stelselwijziging geoorloofd. Bij een stelselwijziging dient een belangenafweging te worden gemaakt waarbij de consequenties voor de belastingplichtige

³⁶ Register Belastingadviseurs 2019.

³⁷ *Kamerstukken I, 2018/19, 32140, B.*

³⁸ Scholman 2019.

³⁹ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

⁴⁰ De Beule & Veul 2019.

te goeder trouw zwaar meewegen.⁴¹ Afwijken van het bestaande stelsel kan geoorloofd zijn, indien hiermee misbruik van de werking van het stelsel wordt bestreden.⁴² De voorgestelde maatregel is hier wel voor bedoeld, maar bestrijdt het misbruik niet op efficiënte wijze, waardoor veel onzakelijk handelende ondernemers buiten schot zullen blijven en een deel van de zakelijk handelende ondernemers stevig in hun ondernemen wordt beperkt. De belastingplichtige heeft zijn ondernemingsstructuur aangepast aan de kaders die zijn geschetst door het geldende belastingstelsel. Mijn inziens zou het daarom niet onredelijk zijn om de belastingplichtige deze structuur te laten corrigeren opdat deze in overeenstemming is met de aangekondigde wijziging, zonder dat hij hierbij wordt getroffen door belastingheffing.

De voorgestelde maatregel wijkt naar mijn mening op een aantal punten af van de eenvoud en efficiëntie die kenmerkend zijn voor het huidige systeem. Over het algemeen wordt zowel dubbele heffing als het ontbreken van heffing in box 2 belet. In de voorgestelde maatregel kan dubbele belastingheffing op verschillende manieren optreden. Daarnaast is het in box 2 gebruikelijk dat het materieel duurder worden van aandelen een invloed heeft op de verkrijgingsprijs. In de maatregel wordt van deze gebruikelijke regel afgeweken. Ook de partnerregeling en de kring aan verbonden personen wijken af van de definiëring die gebruikelijk is in de Wet IB 2001. De bewoordingen “rechtens dan wel in feite, direct of indirect” kunnen veel twijfel met zich brengen.⁴³ Om de eenvoud van het systeem van box 2 te kunnen waarborgen en de rechtszekerheid waarop de belastingplichtige kan vertrouwen te versterken, lijkt het mij verstandig dat de staatssecretaris verder concretiseert welke situaties nu wel en niet een invloed zullen hebben op de heffing over het fictief reguliere voordeel.

3.4.4 Uitstel en afstel in het huidige stelsel

Onterecht behandelt de staatssecretaris gevallen van uitstel hetzelfde als de uitzonderlijke situaties waarin afstel van belastingheffing voorkomt.⁴⁴ Bij het ontwikkelen van het geldende wetssysteem was al duidelijk hoe ondernemers met behulp van hun vennootschappen op fiscale wijze konden opereren. De mogelijkheid tot uitstellen van belastingheffing is een gevolg van de structuur waaruit box 2 is opgebouwd. Het opbouwen van stille reserves is een ander voorbeeld van (langdurig) uitstel dat deel uitmaakt van de huidige wetssystematiek.⁴⁵ Doordat de mogelijkheid tot belastinguitstel al

⁴¹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 9.

⁴² SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019

⁴³ Vennix 2019.

⁴⁴ Register Belastingadviseurs 2019.

⁴⁵ Vennix 2019.

sinds de invoering van het huidige systeem heeft bestaan, is de plotselinge noodzaak dit nu, zonder tegenbewijsmogelijkheid, aan te pakken mij ook niet volledig duidelijk.

Daarnaast beschikt de Belastingdienst op basis van de bestaande regelgeving en jurisprudentie naar mijn mening al over voldoende middelen om de gestelde doelstellingen te verwezenlijken. De rechtspraak biedt de Belastingdienst door middel van de vrije bewijsleer en de vele precedentes tal van mogelijkheden tot het heffen over onzakelijke leningen. Dat dit nog niet is gebeurd, lijkt mij voornamelijk te wijten aan een andere doelstelling van de maatregel, het verlichten van de uitvoeringslasten bij de Belastingdienst.

3.4.5 Toename aantal ficties

Het toenemende aantal ficties in de wetgeving kan leiden tot een breuk met de realiteit. Doordat dezelfde feiten in verschillende wetten anders worden benaderd zal de complexiteit juist toenemen, terwijl het opnemen van een fictie vaak als reden heeft een eenvoudige regel te stellen. Ook bij de voorgestelde maatregel dienen aanvullende bepalingen te worden opgenomen om uiteindelijk te komen tot een goed sluitend wetsstelsel.⁴⁶ Dit vergt veel tijd van zowel belastingplichtige als de Belastingdienst.

Bij het opnemen van een fictie is een belangrijke vraag of het rechtvaardig is ten opzichte van de belastingplichtige om te stellen dat hij een vaste waarde aan inkomen heeft genoten, waarbij het werkelijk genoten inkomen mogelijk sterk afwijkt van die waarde.⁴⁷ Het is daarom wenselijk dat de wetgever een verklaring geeft voor de gestelde hoogte van het maximumbedrag en dat de door de wetgever gehanteerde standpunten regelmatig opnieuw worden beoordeeld.

3.4.6 Vormen aanmerkelijk belang

De NOB stelt voor dat enkel de belastingplichtigen die op grond van artikelen 4.6 tot en met 4.9 Wet IB 2001 een aanmerkelijk belang bezitten in de regeling worden betrokken.⁴⁸ Het fictief aanmerkelijk belang op grond van artikel 4.11 Wet IB 2001 vormt namelijk geen werkelijk aanmerkelijk belang. Artikel 4.10 Wet IB 2001 kan buiten beschouwing worden gelaten omdat deze kring aan personen al in de regeling wordt betrokken door de voorgestelde bepaling omtrent verbonden personen. Het laten doorwerken van laatstgenoemde bepaling zou daarom geen waarde toevoegen.

Tevens zou toepassing van de meetregelgeving naar mijn mening een zeer harde grens vormen tussen personen zonder aandelen enerzijds, en personen met slechts één aandeel anderzijds. Indien een verbonden persoon kwalificeert als aanmerkelijkbelanghouder door middel van de

⁴⁶ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁴⁷ *Kamerstukken II 2018/19*, 32140, 53 (Kamerbrief).

⁴⁸ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

meetregel, wordt hij zelf voor het fictief reguliere voordeel belast. Ingeval de lening wordt verstrekt aan de persoon zonder aandelen, komt het fictief reguliere voordeel voor rekening van de aan hem verbonden persoon die wel een aanmerkelijk belang in de vennootschap bezit.⁴⁹ Door toepassing van de meetregel worden naar mijn mening ongelijke gevallen niet naar mate van hun ongelijkheid behandeld.

Verder is onduidelijk hoe de heffing over fictief reguliere voordelen plaats vindt indien sprake is van genotsrechten.⁵⁰ Indien zowel vruchtgebruiker als bloot eigenaar kwalificeren als belastingsubject, is niet uitgewerkt wie voor welk deel van de bovenmatige schulden de belasting moet afdragen. Indien de twee belastingplichtigen verbonden personen betreffen, moet duidelijk worden welke toerekeningsregel prevaleert.⁵¹

3.4.7 Verkrijgingsprijs

Na het heffen over het fictief reguliere voordeel wordt de verkrijgingsprijs van de aandelen niet verhoogd. Dit is naar mijn mening niet in lijn met de huidige opzet van de inkomstenbelasting. De verkrijgingsprijs wordt bijvoorbeeld wel verhoogd bij het fictieve voordeel dat in aanmerking wordt genomen bij de vrijgestelde beleggingsinstelling, ingevolge artikel 4.14 lid 1 Wet IB 2001. Bij deze beleggingsinstellingen wordt een forfaitair rendement van 5,6% per jaar geacht te zijn genoten. Indien het werkelijke rendement lager ligt, wordt het verschil tussen het forfaitaire en het werkelijke rendement bij de verkrijgingsprijs van de aandelen opgeteld.

Doordat de maatregel afwijkt van de deze systematiek, maakt dat deze zijn doel voorbij schiet.⁵² De maatregel betreft de geldlening al in de heffing in het jaar dat deze aan de aanmerkelijkbelanghouder wordt verstrekt. Aan de hand van de voorgestelde heffingsmethode kan in die situatie dus geen uitstel meer plaatsvinden.⁵³ Aangezien dit doel al met enkelvoudige belastingheffing wordt gerealiseerd, is het niet verhogen van de verkrijgingsprijs naar mijn mening onnodig belastend voor de belastingplichtige.

3.5 Rechtvaardigheid tegenover belastingplichtigen

3.5.1 Materieel terugwerkende kracht

11 000 belastingplichtigen zullen op korte termijn hun schulden aan de vennootschap moeten afbouwen, willen zij aan de heffing van de maatregel ontkomen. Ondanks het voornemen de maatregel pas in 2022 in werking te laten treden, kan toch worden gesproken van een onbeperkt

⁴⁹ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁵⁰ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁵¹ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁵² Boer, *WFR* 2019/70, p. 2.

⁵³ Boer, *WFR* 2019/70, p. 2.

terugwerkende kracht.⁵⁴ Schulden die in het verleden zijn aangegaan toen de belastingplichtige nog niet bekend kon zijn met een dergelijke toekomstige maatregel worden namelijk niet uitgezonderd van de heffing. Door het gebrek aan overgangsrecht in de maatregel zal in veel van deze situaties bij het overbrengen van vermogensbestanddelen belastingheffing ontstaan. Door deze heffingen kan de belastingplichtige nog eerder te maken krijgen met liquiditeitsproblemen. Op deze manier kan de maatregel een negatieve invloed uitoefenen op de Nederlandse economie.⁵⁵ Het opnemen van een maatregel die in materieel opzicht terugwerkende kracht teweegbrengt zonder dat hierbij aan belastingplichtigen een overgangsregeling wordt geboden is naar mijn mening niet in overeenstemming met het maatschappelijk rechtvaardigheidsgevoel.

3.5.2 Keuzevrijheid in het ondernemen

Het is niet de bedoeling dat de Belastingdienst in die mate de ondernemer beïnvloedt, dat deze niet langer kan ondernemen op een manier die zijn voorkeur geniet. Juridisch blijft het uitgangspunt dat de natuurlijke persoon, en de vennootschap waarin deze persoon een aanmerkelijk belang bezit, twee verschillende entiteiten zijn. De zelfstandigheid van de twee entiteiten wordt ontkend door de veronderstelling dat het verstrekken van een lening van een vennootschap aan een aanmerkelijk belanghouder uitsluitend plaatsvindt op grond van aandeelhoudersmotieven.⁵⁶ Er zijn verschillende redenen waarom de aanmerkelijkbelanghouder en de vennootschap het sluiten van een leningsovereenkomst kunnen verkiezen. Zo levert het verstrekken van een lening van een bepaald bedrag een hoger rendement op voor de vennootschap dan wanneer ditzelfde bedrag op de bankrekening staat. Uit de vormgeving van de maatregel kan worden afgeleid dat bij leningen van een vennootschap aan een aanmerkelijkbelanghouder met een nominale waarde van meer dan €500 000, het bovenmatige gedeelte automatisch als verkapt dividend wordt gezien.⁵⁷ Door deze aanpak worden de omstandigheden van het geval in zijn algemeenheid, en de mogelijkheid dat de lening onder zakelijke voorwaarden is aangegaan in het bijzonder, naar mijn mening volledig genegeerd.

Bovendien blijkt het aantrekken van externe investeerders vaak geen eenvoudige opdracht. Het lenen bij de eigen vennootschap biedt daarom vaak een uitkomst om te kunnen vernieuwen en uitbreiden.⁵⁸ Doordat aanmerkelijkbelanghouders nu eerder op externe financiers zijn aangewezen, worden zij mogelijk in deze groei beperkt. Bovendien brengen leningen bij externe financiers vaak meer kosten en risico met zich. Naar mijn mening creëert de maatregel voor potentiële investeerders

⁵⁴ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁵⁵ Lammers 2019.

⁵⁶ Kranendonk 2019.

⁵⁷ Lammers 2019.

⁵⁸ ONL voor Ondernemers 2019.

een mogelijkheid om handig in te spelen op de meer afhankelijk wordende ondernemers, dit weer ten nadele van de belastingplichtigen.

3.5.3 Financiering van onroerende zaken

Leningen ter financiering van onroerende zaken geschieden doorgaans voor hoge bedragen en onder zakelijke voorwaarden.⁵⁹ Door de maatregel wordt in een aantal gevallen de aflossingstermijn die bij het verstrekken van de lening is vastgesteld nu feitelijk veel korter, indien zij aan de heffing over het fictief reguliere voordeel willen ontkomen. Een manier om de lening snel af te kunnen lossen is het verkopen van de met de lening gefinancierde onroerende zaak. In de praktijk is te zien hoe bij verkopen die moeten geschieden op de korte termijn, de verkoper niet altijd een schappelijke prijs voor de onroerende zaak weet te krijgen.⁶⁰ Daarnaast blijkt dat de bancaire sector liever een minder hoog bedrag financiert als het gaat om onroerend goed.⁶¹ Dit is mede te wijten aan de eisen die in de EU aan de banken stelt op grond van het Basel III-akkoord.⁶² De benadeling van deze investeerders is naar mijn mening niet te rechtvaardigen, aangezien heffing in deze situaties het hoofddoel van de maatregel niet dient.

3.5.4 Afstel in faillissementssituaties

In de MvT wordt aangehaald dat in geval van faillissement de aanmerkelijkbelanghouder niet meer in staat blijkt de lening af te lossen, en dat hierdoor belastingafstel ontstaat.⁶³ Het vervroegen van het heffingsmoment kan dit belastingafstel voorkomen. Het is de vraag of heffing in deze situatie terecht is. Aangezien de belastingplichtige in kwestie de schuld niet kan terugbetalen, zal hij de heffing ingevolge het fictief reguliere voordeel net zo min kunnen betalen. Deze gevallen lijken mij daarom niet de meest nuttige voor de Belastingdienst om in te grijpen. De Belastingdienst zal allerlei werkzaamheden moeten verrichten, terwijl vrij zeker is dat de heffing niet zal worden voldaan.⁶⁴ Bovendien is de vordering van de vennootschap op de aanmerkelijkbelanghouder in dit geval niets meer waard. Bij tenuitvoerlegging van de maatregel zou een fictief voordeel uit fictief vermogen worden geheven.⁶⁵ Mijn inziens creëert een dergelijke heffing in zo'n mate een breuk met de werkelijkheid dat deze heffing als onrechtvaardig jegens de belastingplichtige kan worden bestempeld.

⁵⁹ Dokter 2019.

⁶⁰ Dijkstra 2019.

⁶¹ Dijkstra 2019.

⁶² Brocken 2019.

⁶³ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 6 (MvT).

⁶⁴ Heerema & Palm 2019.

⁶⁵ Scholman 2019.

3.5.5 Bestraffend karakter

De maatregel is tamelijk punitief van aard. Indien een lening als zijnde excessief wordt beoordeeld, vindt een heffing over het excessieve gedeelte plaats. De excessiviteit wordt enkel beoordeeld naar gelang de hoogte en niet naar gelang de voorwaarden die aan de lening zijn gesteld. De belastingplichtige dient belasting te betalen, zonder dat feitelijk iets gebeurt. Tegenbewijs en rechterlijke toetsing aan het oordeel dat excessief is geleend behoren niet tot de mogelijkheden. Dit is mogelijk in strijd met het recht op een eerlijk proces (artikel 6 EVRM).⁶⁶ Tevens is mogelijk strijd met artikel 1, Eerste Protocol van het EVRM. Er kan worden beargumenteerd dat de maatregel geen rekening houdt met een 'fair balance', waardoor het recht op ongestoord genot van eigendom niet wordt gerespecteerd.⁶⁷

3.6 Uitvoeringslasten Belastingdienst

3.6.1 Belang uitvoerbaarheid

Allereerst is het van belang dat een regeling uitvoerbaar is voor de Belastingdienst. Indien dit niet het geval is kan de regeling negatieve gevolgen hebben voor de rechtseenheid en de rechtszekerheid. Bij het opstellen van een regeling moet het uitvoerbaarheidsbelang in evenwicht zijn met de overige te dienen belangen. Het is niet de bedoeling dat enkel het uitvoerbaarheidsbelang de opzet van de maatregel bepaalt.⁶⁸

In de maatregel is gekozen om geen tegenbewijsmogelijkheid aan de belastingplichtige te bieden betreffende de zakelijkheid van de leningen die kwalificeren als bovenmatig. Deze keuze is gemaakt vanwege de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst.⁶⁹ De bewoording in de MvT wekt naar mijn mening de indruk dat de uitvoerbaarheid prevaleert boven de werkelijke situatie waarin de belastingplichtige verkeert. Problemen die de wetgever op basis van de oude regelgeving voor de Belastingdienst heeft veroorzaakt worden nu aan de hand van een fictiebepaling afgewenteld op de belastingplichtige, zonder eerbiediging voor de situatie van de belastingplichtige die in overeenstemming is met de oude regelgeving.

3.6.2 Beperkte verlichting

In de MvT is opgenomen dat de jurisprudentie inzake de zakelijkheid van de lening en of deze lening al dan niet feitelijk een verkapte uitdeling vormt, nog steeds toepassing vindt voor de leningen onder het maximumbedrag van de maatregel, alsook de eigenwoningschulden.⁷⁰ In de praktijk blijkt dat de

⁶⁶ Fijneman, Kroezen & van den Dries 2019.

⁶⁷ Register Belastingadviseurs 2019.

⁶⁸ Lammers 2019.

⁶⁹ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 9 (MvT).

⁷⁰ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 6 (MvT).

meeste zakelijkheidsdiscussies leningen betreffen die een nominale waarde hebben van minder dan €500 000.⁷¹ Naar mijn mening vormt de maatregel daarom meer een aanvulling dan een vervanging. Of de maatregel de uitvoeringslasten van de Belastingdienst daadwerkelijk verlicht is mijn inziens dan ook twijfelachtig.

3.6.3 Groep boven maximumbedrag

Aangezien in de MvT is geschetst dat de maatregel voor maximaal 3% van de aanmerkelijkbelanghuishouders tot consequenties zal leiden⁷², staat voor de overige 97% van de aanmerkelijkbelanghuishouders de mogelijkheid tot het voeren van tijdrovende discussies nog open, alsook voor de eerder genoemde 3% voor het gedeelte van hun schulden dat onder de grens van €500 000 ligt. De nood aan capaciteit van de Belastingdienst die zich bezig houdt met het toepassen van de betreffende jurisprudentie, zal waarschijnlijk niet in aanzienlijke mate verminderen.

Bovendien kan de groep belastingplichtigen wiens leningen als excessief kwalificeren door de anticiperende kracht van het wetsvoorstel nog verminderen. Hierbij kan sterk worden getwijfeld of het beter kunnen toewijzen van de beperkte capaciteit van de Belastingdienst een substantiële doelstelling kan worden gevonden. Doelstellingen betreffende de opbrengsten voor de schatkist en het zwaarder belasten van de allerrijksten kunnen door de maatregel eerder worden volbracht.⁷³ Door de beperkte grootte van de groep belastingplichtigen, welke door de staatssecretaris wordt erkend, kan worden verwacht dat van enorme belastingontwijking, die door dit voorstel moet worden tegengegaan, geen sprake is. Dat deze groep belastingplichtigen te maken krijgt met een forfaitheffing zonder tegenbewijsmogelijkheid is naar mijn mening buitenproportioneel.

3.6.4 Categoriëschuld

Zoals in paragraaf 3.6.2 is vermeld vormt de maatregel voornamelijk een aanvulling op het belastingstelsel. Door deze aanvulling zal de analyse van de schulden van belastingplichtigen lastiger worden. Schulden van de aanmerkelijkbelanghouder aan de eigen vennootschap zijn onder te verdelen in een aantal categorieën.⁷⁴ Allereerst bestaan de zakelijke schulden, gelegen beneden het maximumbedrag van €500 000. Daarnaast bestaan de schulden, eveneens lager dan het drempelbedrag, maar op grond van de jurisprudentie kwalificerend als verkapt dividend en daarom fiscaal ook als zodanig behandeld. Ten derde zijn er de eigenwoningsschulden welke een uitzondering in de regel omtrent het excessief lenen bij de eigen vennootschap vormen. Ten slotte zijn er de leningen die uitstijgen boven het drempelbedrag waarover fictief regulier dividend verschuldigd zal

⁷¹ Fijneman, Kroezen & van den Dries 2019.

⁷² Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 4 (MvT).

⁷³ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 5.

⁷⁴ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

zijn. Door de toenemende mate van onderverdeling is het niet voor de hand liggend dat het uitvoeren van de heffing over deze samenstelling van schulden eenvoudig zal worden.⁷⁵

3.6.5 Lastenverzwaring door nieuwe begrippen

Het conceptwetsvoorstel bevat enkele bestanddelen die de administratieve last van de Belastingdienst verzwaren. Het maximumbedrag wordt verhoogd met het in aanmerking genomen fictief reguliere voordeel. Het maximumbedrag van elke belastingplichtige zal dus moeten worden opgevolgd.⁷⁶ Om onduidelijkheden te voorkomen, is het gewenst de hoogte van het maximumbedrag bij beschikking vast te stellen. Deze beschikkingen kunnen een aanvulling vormen voor afdeling 4.7 Wet IB 2001.⁷⁷ Ook het verwerken van het gebruik van de vervreemdingskorting kan extra werkzaamheden met zich brengen.⁷⁸

3.6.6 Efficiëntie verlichting uitvoeringslasten

Ter vermindering van de uitvoeringslasten van de Belastingdienst kunnen eenvoudigere middelen worden bedacht dan die nu zijn voorgesteld. Verschillende mogelijkheden worden besproken in hoofdstuk 4. Dat het uitoefenen van een bevoegdheid door de Belastingdienst niet op een efficiënte manier is georganiseerd, mag naar mijn mening niet ten koste gaan van de belastingplichtige.

3.6.7 Verhoging lasten bij faillissement

In paragraaf 3.5.4 werd aangehaald dat een van de situaties waarin belastingafstel optreedt, het geval is waarin de vennootschap failliet gaat. Door de heffing naar voren te halen, wordt dit belastingafstel voorkomen. Echter, aangezien bij dergelijke belastingplichtige vaak niet veel in te vorderen valt, zal een gedeelte van de Belastingdienst zich moeten bezigen met het incasseren van de vastgestelde heffing, al dan niet aan de hand van betalingsregelingen. Ook het beoordelen van faillissementsaanvragen kan tijd kosten.⁷⁹

3.6.8 Verstreken navorderingstermijn

Een situatie waarbij de huidige regelgeving en rechtspraak mogelijk onvoldoende basis tot ingrijpen voor de Belastingdienst bieden is wanneer nadat de navorderingstermijn is verstreken, de DGA meedeelt dat het betreffende geldbedrag nooit een lening is geweest, maar als uitkering moest worden gezien.⁸⁰ Doordat de termijn van vijf jaar dan is verlopen vist de inspecteur naast het net. Dit geval kan naar mijn mening doeltreffender worden bestreden door het verlengen of afschaffen van de navorderingstermijn bij dit soort situaties. De voorgestelde maatregel lost dit probleem namelijk

⁷⁵ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁷⁶ Boer, *WFR* 2019/70, p. 1-2.

⁷⁷ EJP 2019.

⁷⁸ Van Oers Accountants en Belastingadviseurs B.V. 2019.

⁷⁹ Stunnenberg 2019.

⁸⁰ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

niet op. Bij de uitwerking van een bepaling betreffende de navorderingstermijn kan een voorbeeld worden genomen aan artikel 10, vierde lid, Wet LB 1964.⁸¹

Deel II: Kernaspecten

3.7 Definiëring schulden

Om verwarring te voorkomen over het feit of de schulden onder of boven het maximumbedrag liggen, is een heldere afbakening van het schuldbegrip noodzakelijk. In de MvT is omschreven dat het schuldbegrip strekt tot alle typen leningen.⁸² Onduidelijk is of bepaalde verplichtingen en overeenkomsten ook binnen de reikwijdte van het schuldbegrip vallen. Daarnaast biedt het conceptwetsvoorstel geen oplossing voor leningen waarvan de nominale waarde niet is vastgelegd.⁸³

Bovendien ziet de staatssecretaris over het hoofd dat aan het beschikken over op zakelijke wijze verstrekt vreemd vermogen strengere voorwaarden zijn gesteld dan aan het beschikken over eigen vermogen.⁸⁴ Zo dient een zakelijke rente te worden betaald, naast de verplichting tot het aflossen van de lening. Hierbij wordt ook vaak een zekerheidsrecht verstrekt. Dit maakt mijn inziens het onderscheid tussen verschillende typen leningen, in tegenstelling tot het oordeel van de staatssecretaris, wel relevant. Hierbij speelt mee dat bij leningen met voldoende zekerheid geen sprake kan zijn van misbruik van de wetssystematiek.⁸⁵

3.8 Uitzondering eigenwoningschuld

3.8.1 Eigenwoningschuld als uitzondering

Naar mijn mening is onvoldoende gemotiveerd waarom is gekozen voor het onderscheid tussen eigenwoningsschulden en niet-eigenwoningsschulden, en niet voor de uitzondering van schulden waarvoor zekerheden zijn gesteld en schulden waarvoor dit niet is gebeurd. Zo kan worden beargumenteerd dat schulden uit box 1 en box 2 niet voor consumptieve doeleinden kunnen worden aangegaan, vanwege de hoge eisen die aan deze schulden worden gesteld.⁸⁶ Bovendien kan bij deze schulden geen voordeel worden behaald door een verschil in werkelijk en forfaitair rendement.⁸⁷ Het is mij vooralsnog onduidelijk waarom deze leningen niet zijn opgenomen in de uitzonderingsbepaling.

⁸¹ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

⁸² Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 9 (MvT).

⁸³ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁸⁴ De Beule & Veul 2019.

⁸⁵ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

⁸⁶ Lammers 2019.

⁸⁷ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

3.8.2 Te beperkte uitzondering

Opmerkelijk is dat slechts de schulden aangegaan ter financiering van de eigen woning in de zin van artikel 3.119a Wet IB 2001 worden uitgezonderd. Voor woningen die behoren tot het ondernemingsvermogen van de belastingplichtige of zijn partner geldt de uitzondering niet.⁸⁸

Op het moment dat de aanmerkelijkbelanghouder met de eigenwoningschuld overlijdt, waarbij de schuld vervolgens overgaat op een van de erfgenamen, kan de schuld waarschijnlijk niet kwalificeren als eigenwoningschuld van de erfgenaam. Indien de erfgenaam al een aanmerkelijk belang in de vennootschap bezit of dat verkrijgt door het vererven van de aandelen, wordt bij hem over het bovenmatige gedeelte fictief regulier voordeel geheven.⁸⁹ Dit is naar mijn mening geen gewenst effect van de voorgestelde maatregel.

Bovendien blijft na de verkoop van een eigen woning blijft soms een schuld over. Deze restschuld voldoet niet aan de voorwaarden van artikel 3.119a Wet IB 2001. Hierover zou bij verkoop van de woning in hetzelfde jaar fictief regulier voordeel verschuldigd zijn.⁹⁰ De aanmerkelijkbelanghouder in kwestie beschikt mogelijk niet over voldoende draagkracht om deze heffing zonder uitstel van betaling te voldoen. Ditzelfde probleem kan opspelen indien de termijn van dertig jaar is verstreken, waardoor de lening niet langer kwalificeert als een eigenwoningschuld.

3.8.3 Zekerheid door recht van hypotheek

Om de uitzondering op de eigenwoningschuld van toepassing te laten zijn, dient een recht van hypotheek aan de vennootschap te worden verstrekt.⁹¹ Hierbij is geen eis gesteld aan de rang van hypotheek. Wanneer de eigenwoningschuld niet enkel wordt gefinancierd door de eigen vennootschap, maar ook gedeeltelijk door de bank, zal die laatste partij doorgaans het eerste recht op hypotheek eisen. Tevens blijkt in de praktijk dat de bank vaak belet dat nog een hypotheekrecht wordt verstrekt.⁹² In dat geval kan de uitzondering geen toepassing vinden.

De eis dat een recht van hypotheek moet worden verschaft maakt dat situaties waarbij een eigenwoningschuld bij een vennootschap waar men een aanmerkelijk belang in bezit anders worden behandeld dan wanneer men geen aanmerkelijk belang in deze vennootschap bezit. Deze groep belastingplichtigen wordt hierdoor gedwongen om aanvullende kosten te maken. De vraag is of dit onderscheid te rechtvaardigen is.⁹³ Bovendien kan de plicht tot het verstrekken van het recht van

⁸⁸ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

⁸⁹ TEKZ 2019.

⁹⁰ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁹¹ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 21-22 (MvT).

⁹² De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁹³ Kieviet 2019.

hypothek eenvoudig worden ontweken door de eigenwoningschuld aan te gaan bij de verbonden persoon direct, in plaats van de vennootschap van de verbonden persoon.⁹⁴

3.8.4 Doorwerking naar andere boxen

Door bepaalde wijzigingen in de eigenwoninglening kan de lening van box 1 naar box 3 worden overgeheveld. Vervolgens wordt geheven over het fictief regulier voordeel in box 2. De eigenwoningschuld kan na invoering van de maatregel gevolgen hebben in alle boxen van de inkomstenbelasting.⁹⁵ Dit maakt de regeling naar mijn mening onnodig complex, waardoor belastingplichtigen het overzicht kwijt kunnen raken.

3.9 Partners

Dat fiscale partners een gezamenlijk drempelbedrag hebben van €500 000 is mijn inziens niet zeer handzaam. Nagenoeg dezelfde situaties worden op verschillende wijzen behandeld. Indien twee personen een aanmerkelijk belang houden in een vennootschap, beschikken zij ieder over een maximumbedrag van €500 000. Vanaf het moment dat deze aanmerkelijkbelanghouders fiscale partners worden, is dit bedrag slechts €500 000 voor hen gezamenlijk. Het kan dus dat bij een huwelijk plots een fictief regulier voordeel in de heffing wordt betrokken.⁹⁶ De bepaling van de gezamenlijke drempel bij partners is opgenomen zodat belastingplichtigen geen voordeel kunnen halen uit het toerekenen van de schulden aan de partner. Door dit probleem op de voorgestelde wijze op te lossen kunnen belastingplichtige nadeel ondervinden dat ze een fiscale partner hebben. Dit kan mijn inziens niet de bedoeling zijn. Dat fiscale partners ieder hun eigen maximumbedrag hebben, maar wel worden aangemerkt als verbonden personen, zou een redelijker voorstel zijn.⁹⁷

3.10 Verbonden persoon

3.10.1 Effect verbonden persoon-regeling

Het gevolg van de maatregel is dat, onder dezelfde (zakelijke) voorwaarden, het aantrekkelijker wordt bij een andere vennootschap te lenen dan bij die van een familielid in de rechte lijn.⁹⁸ Niet gemotiveerd is waarom de uitgeleende bedragen worden geacht inkomen van de aanmerkelijkbelanghouder te zijn in plaats van een schenking aan de verbonden persoon.⁹⁹ Wanneer men dezelfde lening verstrekt aan vrienden en familie in de horizontale lijn, doen zich deze nadelige

⁹⁴ Netwerk Notarissen 2019.

⁹⁵ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

⁹⁶ Dijkstra 2019.

⁹⁷ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

⁹⁸ Netwerk Notarissen 2019.

⁹⁹ Register Belastingadviseurs 2019.

consequenties voor de aanmerkelijkbelanghouder niet voor. Dit kan leiden tot kunstmatige constructies.¹⁰⁰

3.10.2 Dubbele heffing door dubbele bewoording

In de MvT is als reden voor een ruime groep aan verbonden personen gegeven dat de heffing lastiger wordt te omzeilen.¹⁰¹ De constructie waar men hier op doelt, houdt in dat de lening via de verbonden persoon alsnog wordt verstrekt aan de aanmerkelijkbelanghouder. Deze situatie valt al binnen de reikwijdte van de maatregel door de woordgroep 'direct of indirect' in de voorgestelde aanpassing van het artikel 4.13, lid 3 sub f van de Wet IB 2001.¹⁰²

In het conceptwetsvoorstel is overigens niet in concrete bewoordingen opgenomen dat een lening aan een verbonden persoon, welke later een lening verstrekt aan de aanmerkelijkbelanghouder niet tweemaal in de heffing wordt betrokken. De lening wordt enerzijds in de heffing betrokken als een directe lening aan een verbonden persoon en anderzijds als indirecte lening aan de aanmerkelijkbelanghouder zelf.¹⁰³ Eenmalig heffen over deze situatie lijkt mij de doelstelling van de maatregel, en daarmee ook voldoende.

Een andere situatie waarbij naar mijn mening dubbele heffing moet worden voorkomen is wanneer de verbonden persoon waaraan de vennootschap heeft geleend, zelf ook aanmerkelijkbelanghouder wordt. Niet duidelijk is of bij zowel de oorspronkelijke aanmerkelijkbelanghouder als nu ook bij de verbonden persoon over de schuld kan worden geheven. Het zou de rechtszekerheid ten goede komen als over deze situatie meer duidelijkheid wordt geschapen.¹⁰⁴

3.10.3 Gelijke verdeling

In artikel 4.14b is opgenomen dat bij verbonden aanmerkelijkbelanghouders de bovenmatige schuld in gelijke delen tussen de aanmerkelijkbelanghouders wordt verdeeld. Het kan dus voorkomen dat een aanmerkelijkbelanghouder die niets van de lening afwist en/of gedurende het verstrekken nog niet in het bezit was van een aanmerkelijk belang in de vennootschap, toch voor een gelijk gedeelte in de heffing van de maatregel wordt betrokken.¹⁰⁵ Een ander voorbeeld is de situatie waarbij één van de aandeelhouders nagenoeg alle aandelen in handen heeft en de andere aanmerkelijkbelanghouder(s) een veel lager belang bezitten. De eerste aandeelhouder heeft het feitelijk voor het zeggen in de vennootschap, waardoor hij ongehinderd leningen kan verstrekken.

¹⁰⁰ Heerema & Palm 2019.

¹⁰¹ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 17-18 (MvT).

¹⁰² Dijkstra 2019.

¹⁰³ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

¹⁰⁴ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.

¹⁰⁵ HVK Stevens 2019.

Onredelijk zou zijn als de overige aandeelhouders voor een gelijk deel als de eerste aandeelhouder voor die leningen worden belast. De bepaling vindt slechts een rechtvaardige uitwerking indien het aandelenbelang van de aanmerkelijkbelanghouders hetzelfde is, dan wel indien zij elkaars fiscale partners zijn.¹⁰⁶ Mijn inziens is de verdeling rechtvaardiger wanneer deze geschiedt naar rato van het aanmerkelijk belang.

3.10.4 Verstoring bedrijfsoverdracht

De maatregel roept problemen op voor de bedrijfsoverdracht van een vennootschap aan een verbonden persoon. Veelal worden de aandelen in een werkmaatschappij verkocht aan een verbonden persoon, waarbij de zakelijke prijs over deze onderneming (gedeeltelijk) schuldig wordt gebleven. Over het bovenmatige gedeelte van de schuld die bij de verbonden persoon ontstaat zal fictief regulier voordeel verschuldigd zijn. In familieverband is deze manier van bedrijfsoverdracht dan niet meer aantrekkelijk.¹⁰⁷

3.10.5 Gedrag verbonden persoon

Een andere ongewenste situatie ontstaat wanneer kinderen bij de vennootschap waarin hun ouders een aanmerkelijk belang hebben een lening, kwalificerende als eigenwoningschuld afsluiten en zij na verloop van tijd niet voldoen aan de aflossingsverplichting.¹⁰⁸ De schuld bij de kinderen verplaatst dan naar box 3, waardoor de vrijstelling van de maatregel niet langer geldt. In dit geval wordt fictief regulier voordeel bij de ouders geheven. Dit is naar mijn mening niet een rechtvaardig gevolg van de maatregel. Omgekeerd kan dit zich voordoen wanneer een kind de vennootschap heeft overgenomen maar een ouder nog het beleid bepaalt, en daarmee de mogelijkheid heeft leningen te verstrekken aan zichzelf. Het fictief reguliere voordeel zou dan in aanmerking worden genomen bij het kind. Ook dit is niet redelijk.¹⁰⁹

3.10.6 Afwijking TBS-regeling

Opvallend is dat meerderjarige kinderen als verbonden personen worden aangemerkt, in tegenstelling tot de in de gebruikelijke TBS-regeling beperking tot minderjarige kinderen (ingevolge artikel 3.92 lid 2 onderdeel b jo. art. 3.91, lid 2, onderdeel b en c, van de Wet IB 2001).¹¹⁰ Door aan te sluiten bij deze meer beperkte kring aan verbonden personen, zal in bovengenoemde probleemgevallen omtrent de bedrijfsoverdracht en wanneer de heffing te wijten is aan het doen en nalaten van de verbonden persoon niet meer worden geheven.

¹⁰⁶ Register Belastingadviseurs 2019.

¹⁰⁷ De Beule & Veul 2019.

¹⁰⁸ Heerema & Palm 2019.

¹⁰⁹ Heerema & Palm 2019.

¹¹⁰ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

3.11 Waardepeildatum

Het is mij onduidelijk waarom als genietingstijdstip het einde van het kalenderjaar is verkozen. In de praktijk worden dividenduitkeringen vaak pas in het volgende jaar uitgekeerd. Dan is het genietingstijdstip van de maatregel al verstreken, en al fictief regulier dividend verschuldigd terwijl hier eigenlijk juist gebeurt waarvoor de maatregel is bedoeld.¹¹¹ De belastingplichtige heeft meestal pas een overzicht van zijn leningen wanneer de jaarrekening is opgemaakt. Dit gebeurt na de peildatum. Ook mogelijk is dat de schulden inmiddels al onder het maximumbedrag zijn gedaald door het betalen van een aflossingstermijn. Dit leidt tot een inefficiënte werking van de maatregel.¹¹² De keuze voor het einde van het kalenderjaar maakt ook dat bij leningen die aan het begin van het jaar zijn verstrekt, meer tijd is om de hoogte terug te brengen tot onder het maximumbedrag.¹¹³

3.12 Dubbele belastingheffing

3.12.1 Draagkracht

De aflossing van de lening met een dividenduitkering in een jaar na het heffen over het fictief reguliere voordeel wordt belast in box 2. De aanmerkelijkbelanghouder vermindert hier juist de schulden aan de eigen vennootschap. Met deze reden zou de aflossing naar mijn mening belastingvrij moeten gebeuren. Dat dit in de maatregel niet is geregeld maakt dat strijdigheid met het draagkrachtbeginsel kan optreden.

Ook in een andere situatie waar dubbele belastingheffing ontstaat, is strijdigheid met het draagkrachtbeginsel. Wanneer een aanmerkelijkbelanghouder een bedrag heeft gestort in de vennootschap en de vennootschap vervolgens een lening verstrekt aan die aanmerkelijkbelanghouder, wordt, indien en voor zover het bedrag boven het maximumbedrag stijgt, fictief regulier voordeel geheven over de lening. In dit geval kan belastingheffing optreden terwijl de vennootschap mogelijk geen overtollige liquiditeiten in bezit heeft.¹¹⁴

3.12.2 Voorkoming dubbele heffing

Voor een grotere acceptatie van het conceptwetsvoorstel had een algemene anticumulatieregeling opgenomen kunnen worden voor latere vervreemdingen en dividenduitkeringen. Het zou niet nodig moeten zijn op verschillende vlakken dubbele belastingheffing te creëren om de beoogde doelstellingen te behalen.¹¹⁵ Aanpassingen en alternatieven ter voorkoming van de dubbele belastingheffing worden besproken in hoofdstuk 4.

¹¹¹ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

¹¹² Brocken 2019.

¹¹³ Hofman & de Vries 2019.

¹¹⁴ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 6.

¹¹⁵ Taxvisions 2019.

Verder is onduidelijk wat met het opgehoogde maximumbedrag gebeurt in situaties waarbij de aanmerkelijkbelangaandelen overgaan op een ander natuurlijk persoon, zoals overlijden, echtscheiding en bedrijfsopvolging. De vraag is of het opgehoogde gedeelte komt te vervallen. Dit zou weer tot economisch dubbele belastingheffing kunnen leiden. Redelijker zou zijn indien het opgehoogde gedeelte bij het overdragen van de aandelen naar rato van de grootte van het belang zou overgaan.¹¹⁶

De methodiek van de vervreemdingskorting is naar mijn mening te complex. Het baseren van de regeling op het vervreemden van de aandelen is bovendien niet in lijn met de achterliggende doelstelling van de maatregel. Een korting op het uitkeren van dividend om de lening af te lossen is een logischere variant.¹¹⁷ Opmerkelijk is dat de vervreemdingskorting geen werking vindt indien de belastingplichtige na vervreemding van de aandelen nog een aanmerkelijk belang houdt.¹¹⁸ De vraag is of dit rechtvaardig is. In het geval dat het negatieve vervreemdingsvoordeel gekoppeld is aan een afwaardering van de vordering van de vennootschap op de aanmerkelijkbelanghouder, zou de vervreemdingskorting ook een verdere werking moeten hebben dan tot nihil. De reden voor de beperking van de vervreemdingskorting zal waarschijnlijk in de terugwaartse verliesverrekeningstermijn liggen. Echter wordt juist bij het heffen over fictief regulier voordeel in combinatie met de beperkte terugwaartse verliesverrekening van één jaar, de belastingplichtige nog zwaarder door de regeling getroffen.¹¹⁹ De regeling, die niet slechts het moment van heffing aanzienlijk vervroegt, maar ook het ontstaan van dubbele belastingheffing op een zodanig beperkte manier bestrijdt, kan niet worden gerechtvaardigd ten opzichte van de belastingplichtige.

3.13 Tussenconclusie kwaliteit

Over het algemeen heerst begrip voor de gestelde doelstellingen die de maatregel beoogt te verwezenlijken. (+)

De huidige opzet van de maatregel leidt waarschijnlijk tot een vermindering in de schulden bij de eigen vennootschap, al dan niet door de dubbele belastingheffing die de regel veroorzaakt.

Belastingplichtigen zullen hun schulden aan de vennootschap proberen terug te dringen tot een nominale waarde lager dan €500 000. (+)

Wel is de algemene opzet, waaronder het heffingsobject, naar mijn mening niet passend in de systematiek van hoofdstuk 4 van de Wet IB 2001. De heffing omtrent het fictief reguliere voordeel zou invloed moeten hebben op de verkrijgingsprijs van de aandelen hetgeen in het voorstel niet het

¹¹⁶ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

¹¹⁷ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

¹¹⁸ Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019, p. 22 (MvT)

¹¹⁹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 8.

geval is. (-)

Door de brede formulering, vindt de maatregel bijna altijd toepassing ingeval bovenmatige schulden worden geconstateerd. (+)

Deze brede formulering brengt wel enkele nadelen met zich: De aanmerkelijkbelanghouder lijkt niet de meest geschikte om aan te merken als belastingplichtige. Er zou sprake moeten zijn van een meerderheidsbelang. Daarnaast ontstaat in verschillende gevallen dubbele belastingheffing. De regeling bevat tevens materieel terugwerkende kracht, zonder een tegenbewijsmogelijkheid aan belastingplichtigen te bieden. Ook worden mogelijk grote, zakelijk handelende aanmerkelijkbelanghouders wel door de maatregel getroffen, terwijl bij kleine aanmerkelijkbelanghouders ongeacht hun motieven en voorwaarden aan de lening geen heffing wordt verbonden. (-)

Op verschillende vlakken is de regeling naar mijn mening in strijd met de beginselen van proportionaliteit en draagkracht. De uitwerking van de maatregel is mijn inziens niet rechtvaardig ten opzichte van de belastingplichtige te goeder trouw. (-)

Wel kan het opnemen van een uitzonderingsmogelijkheid voor de eigen woning worden toegejuicht. (+) De eisen die aan deze schuld worden gesteld zijn echter strikt, waardoor de uitzondering in een aantal gevallen geen toepassing vindt. (-)

Verder zou de maatregel in beperkte mate een verlichting van de uitvoeringslasten van de Belastingdienst teweeg kunnen brengen. De geringe omvang van deze verlichting is met name te wijten aan het aanvullende karakter van de maatregel en de implementatie van de nieuwe begrippen. (+)

Daarnaast veroorzaakt de formulering van de partnerregeling en de regelingen omtrent de vervreemdingskorting, de waardepeildatum en de gelijke verdeling bij verbonden aanmerkelijkbelanghouders een onnodig inefficiënte toepassing van de maatregel. (-)

Ten slotte blijft een aantal zaken onduidelijk, waaronder het opgehoogde maximumbedrag bij huwelijk, scheiding en vererving en de verhouding tussen de verschillende toerekeningsregels, met name in situaties met verbonden personen. (-)

Alles overziend is het aannemelijk dat de maatregel de schulden bij de eigen vennootschap zal verminderen, tot een niveau lager dan €500 000. De maatregel is echter niet zeer doelgericht geformuleerd. Door de huidige opzet is de benadeling voor de belastingplichtige onnodig groot. De maatregel vormt derhalve niet een efficiënt middel om de gestelde doelstellingen na te streven.

Hoofdstuk 4: Aanpassingen & alternatieven

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk bespreek ik de mogelijke wijzigingen en alternatieve opties die beogen dezelfde doelen te behalen als de voorgestelde maatregel. In het eerste gedeelte bespreek ik de aanpassingen die kunnen worden doorgevoerd. Deze komen voort uit de kwalitatieve gebreken in de maatregel die in hoofdstuk 3 zijn gebleken. Hiertoe behoren het opnemen van een tegenbewijsmogelijkheid, het toepassen van de systematiek van de verkrijgingsprijs, het beperken van de maatregel tot nieuwe leningen dan wel consumptieve leningen en het afhankelijk stellen van het maximumbedrag aan het ondernemingsvermogen.

In het tweede gedeelte worden enkele alternatieven voor de maatregel toegelicht. Bij deze alternatieven wordt de huidige structuur van de maatregel verlaten. Zo kan worden gedacht aan een variant waarbij een kader aan strikte voorwaarden wordt geschetst waaraan de lening dient te voldoen. Vervolgens wordt het invoeren van een forfaitair heffingenstelsel in box 2 besproken. Ook kan het box 2-tarief worden aangepast om uitstel van belastingheffing minder voordelig te maken. Ten slotte wordt een loan-to-value-maatregel besproken.

4.2 Aanpassingen

4.2.1 Tegenbewijsmogelijkheid

Aan de belastingplichtige is geen tegenbewijsmogelijkheid geboden om aannemelijk te maken dat belastingheffing in zijn geval niet strekt tot de doelen die de maatregel beoogt te bereiken. Ingeval een aanmerkelijkbelanghouder aannemelijk kan maken dat hij de lening onder dezelfde voorwaarden bij een onafhankelijke derde had kunnen afsluiten is in principe voldaan aan de zakelijkheidseis. Het verstrekken van de lening is dan niet bedoeld om uitstel van belastingheffing te realiseren.

Door het bieden van een tegenbewijsmogelijkheid wordt naar mijn mening niet aan de realisatie van de doelstellingen getornd. Er kan dan rekening worden gehouden met situaties waarin de maatregel toepassing vindt, maar waarvoor deze niet is bedoeld. Het opnemen van een tegenbewijsmogelijkheid heeft wel nadelige consequenties voor de uitvoerbaarheid door de Belastingdienst.

4.2.2 Verrijingsprijs

In paragraaf 3.4.7 is uiteengezet dat de verkrijgingsprijs van de aandelen niet wordt beïnvloed door het fictief reguliere voordeel. Dit zou wel de variant zijn die het meest in lijn ligt met de box 2-systematiek. Een regeling welke betrekking heeft op de verkrijgingsprijs kan gemakkelijker worden geïmplementeerd dan bijvoorbeeld het systeem van de vervreemdingskorting. Reden hiervoor is dat

zowel de Belastingdienst als de belastingplichtige bekend is met dit begrip en zij hun werkwijze hier al op hebben aangepast. In die zin zou aansluiting bij de systematiek van de verkrijgingsprijs tot een vermindering van de uitvoeringslasten van de Belastingdienst kunnen leiden. Voor inwerkingtreding hoeven minder tot geen aanvullende wetsbepalingen te worden opgenomen.¹²⁰

De reden voor het afwijken van de methodiek van de verkrijgingsprijs is waarschijnlijk dat, indien de verkrijgingsprijs met het fictief reguliere voordeel zou worden verhoogd, belastingplichtige in geval van faillissement of liquidatie van de vennootschap mogelijk een verlies kan nemen. In mijn ogen is dit een bijzondere situatie die niet de hele systematiek van de maatregel mag bepalen. Beter zou daarom zijn de verkrijgingsprijs wel met het fictief reguliere voordeel te verhogen, met daarnaast een speciale regeling die het ontstaan van verliezen in zulke situaties voorkomt.¹²¹

Daarnaast is in paragraaf 3.4.7 vermeld dat bij heffing over het fictief reguliere voordeel kan worden aangesloten bij de werking van de heffing over vrijgestelde beleggingsinstellingen. De heffing over het fictieve voordeel van deze lichamen vindt plaats door middel van artikel 4.14 jo. artikel 4.27 Wet IB 2001. Indien het werkelijke rendement wat aandeelhouders verkrijgen lager is dan vastgelegde percentage, wordt het verschil tussen dit forfaitaire en het werkelijke rendement opgeteld bij de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Door de maatregel aan te laten sluiten op deze regeling, wordt dubbele belastingheffing voorkomen. Om weer een negatief vervreemdingsvoordeel, dat de belastingplichtige vervolgens tot een verlies brengt, te voorkomen, kan een bepaling worden opgenomen dat de verkrijgingsprijs de overdrachtprijs niet overstijgt. Deze bepaling kan worden toegevoegd aan artikel 4.19, lid 2, Wet IB 2001.¹²²

4.2.3 Nieuwe leningen

Een mogelijkheid tot aanpassing is dat de maatregel slechts toepassing vindt bij leningen die zijn aangegaan na inwerkingtreding van de maatregel.¹²³ Dit zou de rechtvaardigheid jegens de belastingplichtigen te goeder trouw vergroten. Wel blijven de huidige bovenmatige leningen staan, zonder verdere fiscale gevolgen.

Een dergelijke aanpassing kan in beperktere mate worden doorgevoerd door enkel de gedekte schulden uit te zonderen van de maatregel. Wanneer duidelijk is welk gedeelte van de bovenmatige schulden voldoende zijn gedekt, kunnen de nominale waarden hiervan worden opgeteld bij het

¹²⁰ Van Oers Accountants en Belastingadviseurs B.V. 2019.

¹²¹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 8.

¹²² Veldhuijzen 2019.

¹²³ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 10.

maximumbedrag van de aanmerkelijkbelanghouder alvorens de maatregel in werking treedt.¹²⁴ Een dergelijke regeling leidt niet tot een einde aan de discussies die de lasten van de Belastingdienst verzwaren.

4.2.4 Consumptieve leningen

Beter ter vervulling van de gestelde doelstellingen zou zijn dat de regel enkel wordt toegepast op schulden die zijn aangegaan voor consumptieve doeleinden. Dan is noodzakelijk dat schulden worden onderverdeeld in enerzijds schulden ter investering (zakelijk) en anderzijds schulden ter consumptie.

Bij opnemng van een dergelijke maatregel wordt misbruik naar mijn mening doelgerichter bestreden en worden zakelijk handelende belastingplichtigen niet in hun investeringen belemmerd. Hierbij kan het maximumbedrag van €500 000 fors worden verlaagd.¹²⁵ Door het stellen van een lager maximumbedrag in combinatie met de beperking tot heffing over consumptieve leningen kan de maatregel in meer situaties zijn doelstellingen vervullen en wordt de toepassing in situaties waarvoor de maatregel niet is bedoeld, ingeperkt.

Het nadeel van deze variant is dat het maken van dit onderscheid mogelijk veel problemen met zich brengt indien geen duidelijke afbakening wordt gevormd. Gevallen die in het grijze gebied tussen de twee categorieën thuishoren, kunnen veel capaciteit van de Belastingdienst vergen.¹²⁶ Een eis die aan de lening ter investering kan worden gesteld, is dat ten overstaan van deze lening de investering is opgenomen in een van de boxen van de inkomstenbelasting.¹²⁷

4.2.5 Maximumbedrag afhankelijk van omvang vermogen

In paragraaf 3.3.3 is aangegeven dat de keuze voor het maximumbedrag niet is gemotiveerd. Een vast bedrag dat voor elke belastingplichtige hetzelfde is houdt naar mijn mening onvoldoende rekening met de omstandigheden waarin de belastingplichtige verkeert. Beter zou daarom zijn het maximumbedrag te stellen op een bepaald percentage van het vermogen van de vennootschap of het vermogen van de aanmerkelijkbelanghouder zelf.

Het voordeel van een variabel maximumbedrag is dat grote investeerders minder worden beperkt in hun financieringsmogelijkheden. Bovendien zal, afhankelijk van de hoogte van het percentage, in veel gevallen het maximumbedrag lager komen te liggen. In die gevallen zal minder misbruik kunnen worden gemaakt van de beperkte capaciteiten van de Belastingdienst. De uitvoeringslasten worden

¹²⁴ Dekkers, van den Heuvel & van Thiel 2019.

¹²⁵ De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019.

¹²⁶ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 12.

¹²⁷ HVK Stevens 2019.

mogelijk verlicht aangezien de omvang van het vennootschapsvermogen, dan wel het privévermogen voor de toepassing van andere heffingen al wordt vastgesteld.

4.3 Alternatieven

4.3.1 Strikte voorwaarden

Een manier om de discussies tussen belastingplichtigen en de Belastingdienst wat betreft de zakelijkheid van leningen te beperken is het inkrimpen van de vrije bewijsleer voor leningen die door een vennootschap aan haar aanmerkelijkbelanghouder worden verstrekt.¹²⁸ Zo kan worden gekozen om vanaf een bepaalde hoogte van de lening, een beperkt aantal bewijsmethoden voor de belastingplichtige op te nemen om aannemelijk te maken dat de verstrekking van zijn lening onder zakelijke voorwaarden heeft plaatsgevonden. Ook kan, net als bij de eigenwoningschuld, een recht van zekerheid worden geëist.¹²⁹

Eveneens kunnen criteria worden gesteld waaraan de lening dient te voldoen om als zakelijk bestempeld te worden. Een van de opties is de belastingplichtige bij alle leningen te verplichten bepaalde aspecten op schrift te laten zetten. Op basis van deze vastgelegde afspraken wordt de zakelijkheid gecontroleerd. De Belastingdienst kan bij deze toets gebruikmaken van vastgelegde marges, waarbinnen de aspecten van de lening dienen te liggen om mogelijk als zakelijk te worden bestempeld. Ook kan worden gedacht aan een percentage van het vermogen van de vennootschap dat maximaal op zakelijke gronden kan worden uitgeleend.¹³⁰ Indien de aanmerkelijkbelanghouder de opgestelde overeenkomst niet opvolgt, en de vennootschap geen actie onderneemt, kan de lening alsnog als dividenduitkering worden betiteld. Bij dit alternatief zal de huidige jurisprudentie leidend zijn. Hierdoor past een dergelijke regeling goed binnen het belastingsysteem. De aandeelhouders die niet aan de voorwaarden zullen voldoen, zijn die belastingplichtigen die hebben geleend met onzakelijke overwegingen.

Door de verplichting tot het schriftelijk vastleggen van de aspecten van de lening wordt mijn inziens geen buitensporige last op de schouders van de aanmerkelijkbelanghouders gelegd. Bovendien zullen belastingplichtigen te goeder trouw dit alternatief verkiezen boven het huidige voorstel aangezien zij, omwille van hun zakelijke motieven, geen probleem zullen hebben met het vastleggen van de door hun vennootschap aan hen gestelde voorwaarden. Dit alternatief sluit naar mijn mening beter aan bij de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Door de voorwaarden die worden getoetst door inspecteur eenvoudig en helder te maken, kunnen de uitvoeringslasten van de Belastingdienst worden verminderd. Een dergelijke regeling zou voor de Belastingdienst mogelijk te automatiseren

¹²⁸ Boer, *WFR* 2019/70, p. 1.

¹²⁹ Boer, *WFR* 2019/70, p. 1.

¹³⁰ Van Brummen & Tydeman-Yousef, *WFR* 2019/59, p. 4.

zijn. Een maximumbedrag is bij een dergelijke regeling niet meer vereist. Wel kan eventueel een laag drempelbedrag worden opgenomen in het uitvoeringsbeleid van de Belastingdienst.

Een bijkomende verlichting van de lasten van de Belastingdienst kan worden gerealiseerd door de bewijslast om te draaien.¹³¹ Een regeling kan worden gesteld waarin een lening van een vennootschap aan haar aanmerkelijkbelanghouder in principe als dividenduitkering wordt gezien, waarbij voor de belastingplichtige de mogelijkheid bestaat te bewijzen dat de lening wel aan de zakelijke voorwaarden voldoet. Het verplichten tot indienen van de lening bij de Belastingdienst, zou het voor de inspecteur nog eenvoudiger maken.¹³² Bij toepassing van een dergelijk alternatief kan een voorbeeld worden genomen aan een Australische maatregel, opgenomen in Division 7A van de Income Tax Assessment Act 1936.¹³³

4.3.2 Forfaitaire heffing

Het idee om over te gaan tot een forfaitaire box 2-heffing is afkomstig van de commissie Van Dijkhuizen.¹³⁴ Aan de hand van een jaarlijkse heffing bij de aanmerkelijkbelanghouder kan uitstel van belastingheffing worden tegengegaan. Bij het vaststellen van de hoogte van het tarief dient aansluiting te worden gezocht bij box 3.¹³⁵ De heffing die destijds door de commissie is geadviseerd zou het eigen vermogen van de vennootschap waarin een aanmerkelijk belang wordt gehouden als heffingsgrondslag nemen. Dit vermogen moet uiteraard fiscaal worden gezien, waardoor stille reserves niet tot de grondslag behoren. Hierbij is de waarde van de aandelen in beginsel niet relevant.¹³⁶ Het rendement wordt gesteld op het gemiddelde van de spaarrente van de afgelopen vijf jaar. In dit systeem vindt wel saldering plaats. Hierdoor hebben schulden een negatieve invloed op het in aanmerking te nemen rendement.¹³⁷

Het gevolg van een forfaitaire heffing in box 2 is dat belastingplichtigen, indien mogelijk, zichzelf jaarlijks een uitdeling verstrekken ter hoogte van het forfaitaire percentage. Op deze manier zal dus de doelstelling omtrent het verlagen van de leningen aan de eigen vennootschap door het stimuleren van dividenduitkeringen worden vervuld.¹³⁸

Aan de maatregel kleven enkele nadelen. Ten eerste bestaat, zoals bij elke heffing op basis van een forfaitair rendement, de mogelijkheid dat het werkelijke rendement van een belastingplichtige lager

¹³¹ HVK Stevens 2019.

¹³² HVK Stevens 2019.

¹³³ Hofman & de Vries, *WFR* 2019/107, p. 3.

¹³⁴ *Kamerstukken II* 2012/13, 33447, 1, p. 53.

¹³⁵ *Kamerstukken II* 2012/13, 33447, 1, p. 53.

¹³⁶ Stevens, *WFR* 2019/70, p. 11.

¹³⁷ Scholman 2019.

¹³⁸ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 11.

ligt. In dat geval wordt geheven over een inkomen dat de belastingplichtige nooit heeft ontvangen. Van belang voor de rechtvaardigheid en de acceptatie van de maatregel is dat vaststelling van de hoogte van het forfaitaire tarief weloverwogen gebeurt. Mede door de inperking van de termijnen om verliezen in de inkomstenbelasting te verrekenen is het mogelijk dat het verlies dat door de box 2-heffing ontstaat, niet op tijd kan worden verrekend.¹³⁹ In dat geval is meer belast dan aan rendement is genoten.

Het is voor een vennootschap niet altijd gewenst om de behaalde winst uit te keren. In plaats daarvan kan het de winsten gebruiken om bijvoorbeeld te verduurzamen of uit te breiden. In deze omstandigheden zou het ongewenst zijn om toch een uitdeling te verrichten opdat de aandeelhouders de box 2-heffing kunnen betalen. Een dergelijke maatregel limiteert de economische groei die kan worden gerealiseerd door ondernemers. Bovendien is ook deze maatregel niet in lijn met de systematiek van box 2. Door een forfaitair rendement te heffen met als grondslag een vermogen waarover de aanmerkelijkbelanghouder (nog) niet beschikt, kan de huidige werking van het stelsel ernstig worden verstoord.

4.3.3 Progressief AB-tarief

Mede door de proportionele belastingtarieven waarmee de VPB-ondernemer wordt geconfronteerd, is het voor hem voordelig om dividenduitkeringen uit te stellen. In het verleden is namelijk gebleken dat, wanneer een stijging in het box 2-tarief is aangekondigd, meer wordt uitgekeerd aan de aanmerkelijkbelanghouder om de toepassing van het hoge tarief voor te zijn.¹⁴⁰

Het opnemen van een progressie in het box 2-tarief kan aanmerkelijkbelanghouders aansporen zichzelf met meer regelmaat een lager bedrag uit te keren. Op deze manier kan de aanmerkelijkbelanghouder een lagere belastingdruk realiseren. Een dergelijk tarievenstelsel zou bijdragen aan het verminderen van belastinguitstel. Bij de beoordeling van de rechtvaardigheid van een progressief tarief is wel van belang dat de aanmerkelijkbelanghouder voldoende inspraak heeft in het uitkeringsbeleid van de vennootschap.¹⁴¹

Daarentegen moet worden opgemerkt dat deze regeling het uitkeren van dividend slechts in beperkte mate aantrekkelijker maakt. De uitgekeerde gelden komen na de box 2-heffing terecht in box 3. Hierover zal jaarlijks een forfaitair rendement worden geheven. Dit is anders wanneer de uitkering direct wordt geconsumeerd. Over de consumptiegoederen dient omzetbelasting te worden afgedragen.

¹³⁹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 11.

¹⁴⁰ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 12.

¹⁴¹ Stevens, *WFR* 2019/71, p. 12.

4.3.4 Loan-to-value-maatregel

De betaalcapaciteiten van de aanmerkelijkbelanghouder kunnen worden gedefinieerd aan de hand van de loan-to-value regel.¹⁴² Hierbij wordt de omvang van de schuld gemeten in verhouding tot het vermogen in box 1 en box 3 samen met het vermogen van andere vennootschappen waarin de belastingplichtige een aanmerkelijk belang houdt. Wanneer de loan-to-value waarde lager ligt dan 100%, kan de zakelijkheid van de leningsvoorwaarden in twijfel worden getrokken.¹⁴³ De belastingplichtige beschikt op dit moment namelijk niet over voldoende activa om de lening af te kunnen lossen. In deze gevallen kunnen leningen als uitdelingen worden gekwalificeerd.

Een mogelijke toepassing van de loan-to-value waarde als alternatief voor de voorgestelde maatregel is dat de lening niet meer dan 80% van de waarde van de daarmee aangeschafte investering mag bedragen, om als zakelijk te worden bestempeld.¹⁴⁴ Op deze manier is het onmogelijk een lening ter consumptieve doeleinden aan de aanmerkelijkbelanghouder te verstrekken zonder dat hierover belastingheffing plaatsvindt.

Noodzakelijk bij deze regeling is dat jaarlijks alle vermogensbestanddelen van de belastingplichtige worden gewaardeerd. Dit gebeurt nu enkel bij de niet-vrijgestelde bestanddelen in box 3. Van het overige dient de waarde dus speciaal voor deze regeling te worden vastgesteld. Dit zou een aanzienlijke lastenverzwaring teweegbrengen.

Een groot voordeel van deze regeling is dat deze niet een vast bedrag stelt, dat voor elke aanmerkelijkbelanghouder hetzelfde is. Zo wordt doelgerichter belast en wordt het investeringsklimaat niet aangetast. Op deze manier worden aanmerkelijkbelanghouders die zichzelf (kleine) consumptieve leningen verstrekken aangepakt, terwijl aanmerkelijkbelanghouders die onder zakelijke voorwaarden (hoge) leningen aangaan niet worden getroffen door de maatregel. Een dergelijke regel zorgt niet alleen dat men dichterbij het bereiken van het gestelde doel komt, maar voorkomt ook dat anderen waarvoor de maatregel in principe niet is bedoeld niet door de maatregel worden belast. Ten opzichte van het conceptwetsvoorstel is een loan-to-value maatregel naar mijn mening dus doelmatiger en doeltreffender.

Om schokeffecten bij fluctuerend vermogen te voorkomen is het aangeraden om een gemiddelde loan-to-value waarde te nemen in plaats van meting aan de hand van een peildatum.¹⁴⁵ Op die manier is de hoogte minder afhankelijk van tijdelijke pieken in de waardering van het vermogen.

¹⁴² Stevens, *WFR 2019/71*, p. 3.

¹⁴³ Stevens, *WFR 2019/71*, p. 3.

¹⁴⁴ Stevens, *WFR 2019/71*, p. 13.

¹⁴⁵ Stevens, *WFR 2019/71*, p. 13.

4.4 Tussenconclusie alternatieven

De voorgestelde wijzigingen aan het conceptvoorstel beogen de rechtvaardigheid jegens de belastingplichtigen te vergroten, zonder dat dit ten koste gaat van de vervulling van de hoofddoelstelling van de maatregel. Wel worden mogelijk de uitvoeringslasten verzaamd. Een maatregel die voorwaarden stelt aan de zakelijkheid van de lening is de meest voor de hand liggende oplossing om excessief lenen bij de eigen vennootschap tegen te gaan. Door deze voorwaarden objectief meetbaar te definiëren zal meer rechtszekerheid ontstaan. Dit zal leiden tot minder discussies tussen de Belastingdienst en de belastingplichtigen. Deze maatregelen voorkomen ook dat het onderwerp van de discussie slechts wordt verschoven. Bovendien wordt de ondernemer niet in zijn zakelijke bedrijfsvoering belemmerd. Een progressief box 2-tarief kan daarnaast worden ingevoerd om de aanmerkelijkbelanghouder te stimuleren zichzelf met meer regelmaat dividend uit te keren. De loan-to-value maatregel zal niet leiden tot een lastenvermindering vanwege de benodigde waardering van vermogensbestanddelen. De breuk met de realiteit en de mogelijke effecten op de Nederlandse economie maken de forfaitaire heffing niet een gewenst alternatief voor de voorgestelde maatregel.

Hoofdstuk 5: Conclusie

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de conclusie van het onderzoek weergegeven. Eerst wordt de probleemstelling herhaald. Vervolgens wordt een korte samenvatting gegeven van de werking van de maatregel. Daarna wordt de efficiëntie en de effectiviteit van de maatregel beoordeeld. Aan de hand van deze bevindingen wordt de probleemstelling van het onderzoek beantwoord. Ten slotte worden aanbevelingen geformuleerd die in de verschillende hoofdstukken naar voren zijn gekomen.

5.2 Herhaling probleemstelling

In het eerste hoofdstuk van dit onderzoek is de probleemstelling geformuleerd:

“Het conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap betreft een effectieve en efficiënte maatregel om het lenen bij de eigen vennootschap te beperken.”

Deze stelling kan worden bevestigd of verworpen aan de hand van de bevindingen uit de hoofdstukken 2 tot en met 4. De efficiëntie en effectiviteit van de maatregel is beoordeeld aan de hand van verschillende toetsingscriteria, te weten de doelgerichtheid van de formulering, de inpasbaarheid in het belastingstelsel, de rechtvaardigheid jegens belastingplichtigen en de uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst.

5.3 Samenvatting maatregel

De Staatssecretaris van Financiën heeft op 4 maart 2019 het conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap in de vorm van een internetconsultatie online geplaatst. De maatregel moet het uitstel en afstel van belastingheffing dat nu door de leningen kan worden gerealiseerd tegengaan. Daarnaast beoogt de staatssecretaris de uitvoeringslasten van de Belastingdienst te verlichten.

De kern van de maatregel betreft een fictie die, indien de schulden van de aanmerkelijkbelanghouder aan zijn vennootschap meer dan €500 000 bedragen, de aanmerkelijkbelanghouder verplicht over dit meerdere box 2-heffing af te dragen. Het bovenmatige deel wordt het fictief regulier voordeel genoemd. In de maatregel zijn aparte regelingen opgenomen voor de eigenwoninglening, fiscale partners en verbonden personen.

Het fictief reguliere voordeel wordt toegevoegd aan artikel 4.13 Wet IB 2001. De maatregel wordt verder uitgewerkt in artikelen 4.14a tot en met 4.14c Wet IB 2001.

5.4 Efficiëntie & Effectiviteit

Het is waarschijnlijk dat de maatregel de schulden bij de eigen vennootschap doet verminderen tot een niveau lager dan €500 000. Dit gebeurt ongeacht of daadwerkelijk uitstel of afstel van

belastingheffing door belastingplichtigen wordt beoogd. Door de brede formulering kan de maatregel in veel situaties worden toegepast.

Deze brede formulering heeft echter ook een keerzijde. Het tegengaan van belastinguitstel- en afstel vindt niet op doelgerichte wijze plaats. De maatregel schiet op een aantal vlakken haar doel voorbij. Voorbeelden hiervan zijn het aanmerken van de aanmerkelijkbelanghouder als belastingplichtige en de te beperkte voorkoming van dubbele belastingheffing. Daarnaast staat de keuze voor de waardepeildatum haaks op de doelstellingen van de maatregel. Tevens brengt de regeling omtrent verbonden personen veel onduidelijkheid met zich. Bovendien bevat de maatregel slechts een aanvullend karakter. Een verlichting van de uitvoeringslasten van de Belastingdienst zal niet in aanzienlijke mate worden gerealiseerd.

De opzet van de maatregel is niet rechtvaardig jegens de belastingplichtige te goeder trouw. Zo bevat de maatregel materieel terugwerkende kracht en is de uitwerking op verschillende punten niet in overeenstemming met de beginselen van draagkracht en proportionaliteit. Enkele aanpassingen die de maatregel op dit gebied kunnen verbeteren zijn het opnemen van een tegenbewijsmogelijkheid, de beperking van de maatregel tot nieuwe leningen of consumptieve leningen en het afhankelijk stellen van het maximumbedrag aan het ondernemingsvermogen.

5.5 Beantwoording probleemstelling

De maatregel is niet zeer effectief geformuleerd. Boven het maximumbedrag worden zowel zakelijke situaties als situaties waarin uitstel of afstel van belastingheffing plaatsvindt, verstoord. De belastingplichtige wordt geprikkeld zijn schulden te beperken tot een bedrag lager dan €500 000. Door de staatssecretaris is niet beargumenteerd hoe dit maximumbedrag zich verhoudt tot de waarschijnlijkheid dat sprake is van afstel of uitstel van belastingheffing.

Daarnaast vindt de maatregel geen efficiënte werking. De regeling is op verschillende punten onnodig belastend voor de belastingplichtige. Ook worden de uitvoeringslasten van de Belastingdienst niet in aanzienlijke mate verlicht.

Uit het voorgaande wordt geconcludeerd dat de maatregel niet of effectieve en efficiënte wijze haar doelstellingen verricht. De probleemstelling wordt verworpen.

5.6 Aanbevelingen

Het grootste probleempunt van de maatregel betreft de dubbele belastingheffing die zich in diverse gevallen voordoet. In plaats van aan te sluiten op de methodiek van de verkrijgingsprijs is een vervreemdingskorting en een regeling omtrent het verhogen van het maximumbedrag opgenomen. Hierdoor ontstaat een breuk met het huidige belastingstelsel en wordt dubbele belastingheffing op te beperkte en te complexe wijze bestreden.

Naar mijn mening zou een beter alternatief voor de maatregel zijn om strikte voorwaarden aan de lening te stellen, in combinatie met het invoeren van een progressief box 2-tarief. Deze samenstelling bewerkstelligt dat enkel zakelijke leningen tussen de aanmerkelijkbelanghouder en zijn vennootschap zijn toegestaan en dat hij wordt aangespoord om met meer regelmaat zichzelf dividend uit te keren.

6. Literatuurlijst

Albert, TFO 2014

P.G.H. Albert, 'De onzakelijke lening', *TFO* 2014, afl. 134, p. 1-32.

Beule, de, & Veul 2019

E.C.A. de Beule & C.A.M. Veul, *Reactie op de internetconsultatie "Excessief lenen bij eigen vennootschap"*, 26 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Boer, WFR 2019

K. Boer, 'Excessief wetsvoorstel lenen bij de eigen vennootschap', *WFR* 2019, afl. 70, p. 1-2.

Brocken 2019

C.P.J. Brocken, *Opmerkingen bij conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap*, 31 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Brummen, van & Tydeman-Yousef, WFR 2019

M.F. van Brummen en M. Tydeman-Yousef, 'Consultatievoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap – Nut en noodzaak van de maatregel', *WFR* 2019, afl. 59, p. 1-6.

De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB 2019

De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB, *Reactie van de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs op de internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Dekkers, Heuvel, van den & Thiel, van, 2019

K.R.P. Dekkers, P.W.H. van den Heuvel & R.H.M. van Thiel, *Reactie op conceptwetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 28 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Dijkstra 2019

C.G. Dijkstra, *Reactie op Wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap*, 1 april 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Dokter 2019

A. Dokter, *Reactie internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 10 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

EJP 2019

EJP, *Consultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 28 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Fijneman, Kroezen & Dries, van den, 2019

A.D.A. Fijneman, P.J. Kroezen & M.J.M. van den Dries, *Commentaar wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 22 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Heerema & Palm 2019

J. Heerema & V.J. Palm, *Internetconsultatie inzake Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 28 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Homan & Vries, de, 2019

P. Hofman & A. de Vries, *Reactie op internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Hofman & Vries, de, WFR 2019

P.W. Hofman & A.C.M. de Vries, 'Rekening-courantmaatregel zet box 2 op z'n kop. Doe het zoals Down-Under', *WFR* 2019, afl. 107, p. 1-6.

HVK Stevens 2019

HVK Stevens, *Reactie internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 31 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Kempen, van, 2019, p. 11-12

M.L.M. van Kempen, *Cursus Belastingrecht IB*, Deventer: Wolters Kluwer 2019.

Kieviet 2019

J. Kieviet, *Reactie Visser & Visser Belastingadviseurs B.V. op het (concept-)wetsvoorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Kranendonk 2019

P.B. Kranendonk, *Reactie op de concepttekst van de Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Lammers 2019

J.M. Lammers, *Internetconsultatie Wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap*, 1 april 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Mazars Private Clients 2019

Mazars Private Clients, *Wetsvoorstel excessief lenen bij eigen vennootschap*, 1 april 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Netwerk Notarissen 2019

Netwerk Notarissen, *Internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 31 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

ONL voor Ondernemers 2019

ONL voor Ondernemers, *Wet excessief lenen bij eigen vennootschap: DGA-taks drijft ondernemers op kosten zonder beoogd doel te realiseren*, 1 april 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Pahladsingh, WFR 2014

A.T. Pahladsingh, 'Gebruikelijk loon en pensioen in eigen beheer', *WFR* 2014, afl. 191, p. 1-2.

Register Belastingadviseurs 2019

Register Belastingadviseurs, '*Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*' ter consultatie voorgelegd wetsvoorstel, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Ruys 2019

H.Ph. Ruys, *Reactie op de consultatie 'Wet excessief lenen bij eigen vennootschap'*, 31 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Scholman 2019

H.J.M. Scholman, *De systeemfout in de "Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap"*, 8 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019

SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal, *Reactie internetconsultatie wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Stevens, WFR 2019

S.A. Stevens, 'Belastinguitstel en -afstel in box 2: een evaluatie van risico's en mogelijke beleidsalternatieven', *WFR* 2019, afl.71, p. 1-19.

Stunnenberg 2019

C.H. Stunnenberg, *Reactie internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 18 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

TEKZ 2019

TEKZ, *Reactie op de concept-wetstekst van de Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap*, 31 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Van Oers Accountants en Belastingadviseurs B.V. 2019

Van Oers Accountants en Belastingadviseurs B.V., *Reactie op concept-wetsvoorstel 'Excessief lenen bij de eigen vennootschap'*, 28 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Veldhuijzen 2019

M. Veldhuijzen, *Reactie op internetconsultatie Wet excessief lenen bij eigen vennootschap*, 29 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Vennix 2019

W.J.M. Vennix, *Reactie op concept-wetsvoorstel 'Excessief lenen bij de eigen vennootschap'*, 26 maart 2019, <https://www.internetconsultatie.nl/bovenmatiglenen/reacties/>.

Kamerstukken I 2018/19, 32140, B.

Kamerstukken II 2012/13, 33447, 1, p.53-56.

Kamerstukken II 2018/19, 32140, 53 (Kamerbrief).

Kamerstukken II 2018/19, 3500, 1, p. 32.

Kamerstukken II 2018/19, 3500, 72, p.35.

Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 4 maart 2019 (MvT), www.internetconsultatie.nl.

HR 14 juli 2010, ECLI:NL:HR:2011:BN3442, r.o. 3.3.3, BNB 2012/37, m.nt. P.G.H. Albert.

7. Bijlage

7.1 Bijlage 1

Tabel schulden aanmerkelijkbelanghuishoudens (AB-HH) aan de vennootschap.¹⁴⁶

Aantal AB-HH met een schuld, niet zijnde eigenwoningsschuld						
In aanmerking te nemen schuld per huishouden (excl. Eigenwoningsschuld)	Aantal AB-HH	% van AB-HH	% AB-HH met een schuld	Leensom totaal		Gemiddelde schuld per AB-HH
Boven de €500 000	11 000	3,10%	13,10%	17 500 000 000	70,00%	1 590 909
Onder de €500 000	73 000	20,56%	86,90%	7 500 000 000	30,00%	102 740
Geen schuld	271 000	76,34%				
	355 000	100,00%	100,00%	25 000 000 000	100,00%	

¹⁴⁶ SRA Bureau Vaktechniek Fiscaal 2019.